

KONCERTNA⁷⁰ POSLOVALNICA

↔ NARODNI DOM MARIBOR ↔

1946 | 2016

70 LET KONCERTNE POSLOVALNICE MARIBOR

UVODOMA

- 4 Mesto (Vladimir Rukavina)
- 5 Kaj nam pripoveduje sedemdesetletna zgodba in kaj nam pomenijo koncerti? (Barbara Švrljuga Hergovich)

RAZMIŠLJANJA

- 10 Stara in nova glasba za mlado in »večno« mlado občinstvo (Gregor Pompe)
- 15 Kdo smo obiskovalci koncertov zahodne klasične glasbe danes, zakaj sploh hodimo na koncerte in zakaj poslušamo ravno glasbo, ki jo poslušamo (Katarina Šter)

SOPOTNIKI IN SPOMINI

- 22 Spomin na leta zanosa (Marjeta Čurman)
- 24 Že 70 let sopotnika: Konservatorij za glasbo in balet Maribor ter Koncertna poslovalnica (Helena Meško)

70 LET KONCERTNE POSLOVALNICE MARIBOR

- 30 »Zvezdno nebo« nad Mariborom – Sedem desetletij Koncertne poslovalnice Maribor (Karmen Salmič Kovačič)
- 38 Nekaj koncertnih poudarkov iz zgodovine Koncertne poslovalnice
- 54 Odtisi glasbe – Razstava fotografij s koncertov v organizaciji Koncertne poslovalnice iz let 1946–2016 (Tadeja Kristovič)

MESTO

V mestu je lepo živeti, pravijo meščani. In da je mesto mesto, mora po mojem izpolniti kar nekaj kriterijev. Mora imeti dovolj veliko število prebivalcev, drugače je mestece. Mestece je tudi, če nima univerze. Pa škofije, bolnišnice, gledališča, opere, baleta, kolodvora, parkov in reke. Pa tudi, nenazadnje, dobrega fuzbalskega kluba in še česa.

Maribor vse to ima, torej je mesto. Po mojem je pa še bolj mesto, v pravem pomenu besede, ker ima Koncertno poslovalnico, najstarejšo na področju nekdanje skupne domovine. In ker je imel in še ima ljudi, kot so izjemni vizionar in gospod gospod Filipič, Metka, ki je uspešno nadaljevala njegovo delo, Brigita s svojo neusahljivo energijo in trmo ter neverjetnim občutkom in Barbara, ki s svojim poznavalskim in umirjenim pristopom danes obrača nove liste v zgodovini te inštitucije. Pa ne pozabimo na Andreja, ki je bil nekoč »deklica za vse«, in danes Tadeje ter Gregorja pa Tine in Musota in sploh vse ekipe Narodnega doma Maribor. Seveda tudi ne Štefke in Manča iz kasnejše pridružene Glasbene mladine.

Ne smemo zanemariti, da so tem ljudem pri snovanju sporeda izjemno pomagali glasbeni velikani, kot so Demetrij Žebre, Janko Šetinc, Radovan Vlatković, Richard Tognetti, Uroš Lajovic, kasneje pa tudi David Braun pri jazzovski orientiranem delu programa; in še in še bi lahko naštevali, zato sem nanizal le vodje programov in pobudnike največjih sprememb v sedemdesetletnem delovanju.

Upam, da Maribor kljub težkim časom ne bo prenehal biti mesto in da bo v njem imela svoje mesto tudi naša Koncertna poslovalnica.

Vladimir Rukavina,
direktor Narodnega Doma Maribor

KAJ NAM PRIPOVEDUJE SEDEMDESETLETNA ZGODBA IN KAJ NAM POMENIJO KONCERTI?

Preden se potopimo v razmišljanja o pomenu dolgoletne dejavnosti naše male koncertne pisarne, pogledimo to obletnico kot preprosto številko. 70 let v našem primeru zajema 2435 glasbenih prireditev s 1273 solisti in 503 dirigenti oziroma 1075 komornih, 671 orkestrskih in 202 vokalna koncerta, 310 predstav in koncertov za mlade, 83 jazz koncertov in celo plesne predstave (23) ter 2 operi in 1 opereto, ob tem pa še okoli 1380 prireditev za mlade v sklopu 40-letnega delovanja Glasbene mladine Maribor pri Koncertni poslovalnici. Številke same sicer še ne pripovedujejo zgodb, a so zelo priročne, če si želimo predočiti dimenzije nekega delovanja. Kažejo tudi na nadaljnje zanimivo dejstvo: 2435 glasbenih dogodkov pomeni v povprečju okoli 40 dogodkov letno. Če spomnimo, da govorimo o prireditvah v mestu s približno 100.000 prebivalci in o koncertih, ki so se zgodili zgolj v naši organizaciji (poleg nas so bili vseskozi dejavni seveda tudi drugi), je jasno, da tukajšnji ljudje glasbo nenavadno intenzivno živijo in potrebujejo v svojem vsakdanu. Prav ta trdna simbioza nas, prirediteljev, in radovednih poslušalcev je prispevala tudi k vsebinsko izjemno bogati in razgibani zgodovini delovanja Koncertne poslovalnice.

Če povzamem: začelo se je 18. marca 1946, ko je v dvorani Union gostovala Tržaška filharmonija pod vodstvom dirigenta in skladatelja Jakova Cipcija. Začetni entuziazem, predvsem po zaslugi njenega prvega vodje Ferda Filipiča, je pripomogel k temu, da je bila v Mariboru ustanovljena prva koncertna poslovalnica (takrat še »Koncertni biro« Glasbene matice) na področju nekdanje Jugoslavije, katere vodje in producenti so si odtlej nepretrgoma prizadevali za razgibano in kakovostno glasbeno življenje mesta. Leta 1950 je uspelo tudi prvo ključno sodelovanje na lokalnem

nivoju, in sicer pri ustanovitvi prve Mariborske filharmonije pod vodstvom Demetrija Žebreta. Medtem ko je bila Mariborski filharmoniji namenjena nestanovitna usoda, ni samo prirejanje koncertov nikoli usahnilo. Kmalu so začela v Mariboru gostovati velika svetovna imena. Naši gostje so bili skladatelj Benjamin Britten in tenor Peter Pears, pianisti Nikita Magalov, Svjatoslav Richter in Oleg Maisenberg, violinisti Midori, Hilary Hahn in Richard Tognetti, naši sloviti mezzosopranistki Marjana Lipovšek in Bernarda Fink, bariton Christian Gerhaher, Kvartet Borodin ter orkestri, kot so češka, moskovska in leningrajska filharmonija, Orkester Marijinega gledališča iz Sankt Peterburga, Komorni orkester St. Paul, Münchenski simfoniki, Concerto Köln, Radijski simfonični orkester iz Frankfurta, Avstralski komorni orkester, Simfonični orkestri iz Utaha, Pekinga in Nove Zelandije, Ruski državni simfonični orkester, orkestri iz Pariza, Cannesa in Lilla ter množica drugih, ki so prinesli s seboj dih jemajočo muzikalno sapo z različnih koncev sveta.

Pri Koncertni poslovalnici so se kalili pomembni mariborski glasbeni festivali: leta 1968 je bil ustanovljen Festival baročne glasbe in njegov hišni ansambel Collegium musicum, ta pa se je leta 1994 prelevil v Glasbeni september, ki je nato leta 2008 zrasel v Festival Maribor.

Taka bogata zgodovina naše organizacije je za nas, ki jo soustvarjamo danes, velika čast in hkrati strašanska odgovornost. Ob tem nam tudi naši obiskovalci vedno znova dajo vedeti, da pričakujejo, da bodo prisluhnili kvalitetnemu programu, ter da glasbo dobro poznajo in točno čutijo, s kakšno predanostjo prirejamo koncertne dogodke. Vse to bi bilo za nas izredno stresno, če ne bi bilo res še nekaj drugega:

sodelavci pri Koncertni poslovalnici delamo (tudi) zase. V teh pisarnah in v zaodru koncertnih dvoran smo pristali zato, ker je glasba naša strast, ker si preprosto želimo slišati najboljše glasbenike in najbolj razburljive skladbe. To lahko dosežemo le tako, da vpnemo vse svoje moči in pritegnemo najzanimivejše glasbenike, jih zgledno sprejmemo in nenazadnje občinstvu omogočimo lep večer, v katerem se bodo lahko neobremenjeno prepustili glasbi. Zato je naše delo tudi neprimerljivo lepo.

Takšna razmišljanja in občutki so nas prevevali, ko smo se pripravljali na proslavo 70. obletnice delovanja Koncertne poslovalnice. In tako se je porodila ideja za pričujoči zbornik: zakaj ne bi tokrat predstavili še svojih osebnih doživetij te dejavnosti in svoje strasti do (žive) glasbe!

Na sledečih straneh boste tako lahko prebrali nekaj raznolikih prispevkov naših sodelavcev in stanovskih kolegov, ki jim je skupno razmišljanje o pomenu koncertne kulture in prirejanja glasbenih prireditev konkretno pri nas. Skupaj z muzikologoma Gregorjem Pompetom in Katarino Šter, ki za koncertne liste naših koncertov že vrsto let pripravljata komentarje, smo razmišljali o raznolikosti glasb, o tem, kaj nam klasična glasba danes sporoča, zakaj so koncertni dogodki tudi v informacijski dobi, v kateri je praktično vse dosegljivo prek klika ali dveh, še zmeraj nenadomestljivi, zakaj koncerti klasične glasbe nimajo nič skupnega z muzeji in zakaj je tudi stara glasba na koncertnih odrih v resnici zelo živa in sodobna. Kot pravi Pompe: »[umetnostna glasba ...] nas odvrča od enostavnosti, mimobežnosti vsakdana, [...] nam pripoveduje o tem, da obstajajo

lepše reči od nakupovanja, prehranjevanja in izločanja, da je treba korak ustaviti in v faustovskem smislu pomisliti: 'Poglej, trenutek, kako si lep!'« Šterova meni, da v glasbi in na koncertih še zmeraj iščemo isto, kar so iskali glasbeni navdušenci že v renesansi – navdih, zanesenost, celo povezavo z božanskim in neznanim: »Zaradi tega življenja hodimo na koncerte in iščemo stik z živo glasbo, saj mrtva glasba navsezadnje ni nič. Hočemo nekaj, v čemer se bomo počutili žive, kar se nas bo dotaknilo, predvsem pa lepoto.«

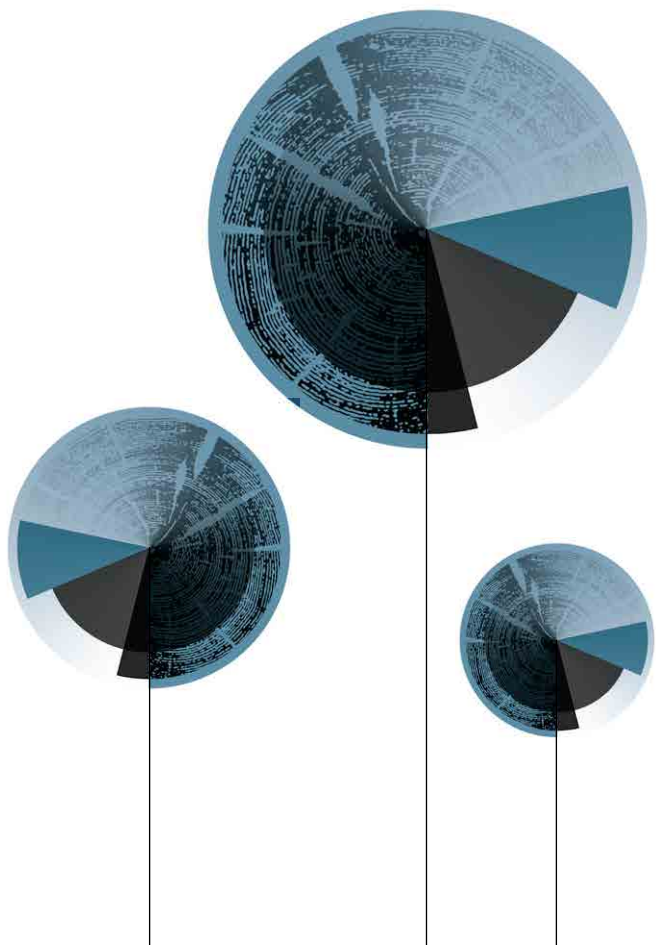
V nadaljevanju obujamo spomine soustvarjalcev zgodovine Koncertne poslovalnice (za to priliko je svoje spomine na »leta zanosa« popisala Marjeta Čurman, ki je poslovalnico vodila v letih 1978–1996) in se spominjamo truda njenih sopotnikov, predvsem mariborskega Konservatorija za glasbo in balet, ki v malodane enakem časovnem razponu, že 71 let, izobražuje in navdušuje mlade prebivalce tega mesta za (klasično) glasbo (o tem je pisala sedanja ravnateljica Konservatorija, Helena Meško). Karmen Salmič Kovačič nam odpira poglobljen vpogled v zgodovino delovanja Koncertne poslovalnice in njenih predhodnikov, njenemu prispevku pa sledi naš izbor nekaterih najzanimivejših koncertov v zadnjih sedemdesetih letih. Delo na tem izboru se je izkazalo za precej nevhvaležno nalogo – mnogokrat se je bilo zelo težko odločiti, katere dogodke izpostaviti in katere iz seznama izpustiti, saj so bila mnoga leta polna izjemnih prireditev. Zavedam se, da bi bil lahko ta seznam tudi drugačen, a obenem upam, da posreduje vsaj nekoliko konkretnější občutek o obsegu, raznolikosti in tehtnosti programov, ki jih je ponudila poslovalnica od svojih začetkov do danes.

Ob koncu predstavljamo še dve razstavi, ki smo ju pripravili v sklopu praznovanja 70-letnice Koncertne poslovalnice in ki z zajetnim fotografskim in drugim arhivskim gradivom obujata spomine na najlepše in najbolj nenavadne trenutke iz njene zgodovine.

Upam, da vas bo listanje po pričujoči knjižici popeljalo globlje v naš svet, svet glasbe, ki zaživi na koncertnih dogodkih, in v razburljive zgodbe naših predhodnikov. In da se bomo po tem, bogatejši za kakšno novo spoznanje, ponovno srečali na magičnih večerih, ki jih imenujemo koncerti.

Barbara Švrljuga Hergovich,
umetniški vodja Koncertne poslovalnice

RAZMIŠLJANJA

STARA IN NOVA GLASBA ZA MLADO IN »VEČNO MLADO« OBČINSTVO

Gregor Pompe

Alex Ross, znani ameriški pisec o glasbi, veliki zagovornik sodobnih glasbenih tokov in klasične glasbe, ki je svojo knjigo *Drugo je hrup* prodal v izrazito veliki nakladi in s tem dokazal, da je o sodobni klasični glasbi mogoče pisati in z njo navduševati, je pred časom na svojem spletnem blogu objavil cinično notico, s katero je zelo dobro opisal položaj klasične glasbe v sodobni družbi. Ob koncertu znanega Godalnega kvarteta Jack, na katerem je kot gostja nastopila violinistka, pevka in skladateljica Caroline Shaw, ki je v enem izmed svojih projektov sodelovala tudi s hip-hop avtorjem Kanyejem Westom, je piska poročila komentirala občinstvo, ki so ga sestavljali pretežno mladeniči v modnih opravah in pričeskah. Piska je ta zanjo očitno nenavaden »dotok« mlade krvi in modnih impulzov na koncert klasične glasbe povezala s Caroline Shaw in njenim sodelovanjem s hip-hop pevcem. Iz zapisa seveda bijejo številni predsodki o klasični glasbi: poslušajo ostarelo občinstvo, medtem ko se mladi bolj ali manj zanimajo za popularne žanre, občinstvo klasične glasbe nima stika z modnimi trendi, edina možnost za »preživetje« klasične glasbe leži v njenem stapljanju s popularno glasbeno kulturo. Toda piska je v resnici zgolj podlegla splošnim družbenim in lastnim predsodkom; resnica je bila namreč drugačna. Številno mlado občinstvo v usnjenih jaknah in z modno pristrženimi frizurami so predstavljali lokalni študenti kompozicije!

Res je, številka poslušalstva klasične glasbe po drugi svetovni vojni drastično pada, zato bi se veljalo vprašati, kje se skriva razlog za to. Pri tem bi bili posebno zanimivi estetski razlogi – da je torej klasična glasba izgubila poslušalce, ker je v kontekstu sodobne družbe in sodobne glasbe pač manj zanimiva in privlačna. Veliko razkrije tudi podatek o tem, da je morala Slovenska filharmonija po letu 1982, ko je koncerte začela prirejati v veliki dvorani Cankarjevega doma, svoj abonma razširiti z

enega na dva zaporedna koncerta (četrtek, petek) in da je oba večera dvorano razprodala, medtem ko se zadnja leta sooča s povečanim upadom občinstva. Razgled po koncertnih programih Filharmonije pred tridesetimi leti in njihova primerjava z današnjimi nam ne pokaže praktično nobenih razlik: na sporedih kraljujejo veliki mojstri klasične glasbe – Mozart, Beethoven, Schumann, Schubert, Čajkovski, Dvořák, Mahler, Bruckner, R. Strauss, Šostakovič itd. Je torej Mozartova glasba danes res toliko bolj zaprašena, kot je bila leta 1982, je današnja popularna glasba res toliko bolj privlačna, kot je bila leta 1982? Ali ni bila Mozartova glasba že leta 1982 del najbolj ustaljenega železnega repertoarja in s tem močno »starinska«? Ali je bil uspeh Michaela Jacksona in razvoj elektronske popularne glasbe v osemdesetih in devetdesetih letih res močnejši od uspehov skupin The Beatles in The Rolling Stones v šestdesetih in sedemdesetih letih in je zasenčil vso klasično glasbo?

Zgornja vprašanja so retorična. Razloge za današnjo situacijo je najbrž treba iskati izven glasbe in estetskih premislekov o njej ter prst usmeriti v splošno družbeno klimo. Sprememba v dojemanju glasbe je povezana z menjavo generacij in posledično s spremembami v izobraževalnih in vzgojnih metodah, ob tem pa še z zatonom modernizma ter njegovega neomajnega zaupanja v neprestani napredek. Seveda tudi sodobni trenutek zaznamujeta napredovanje in razvoj, kar se nenazadnje kaže v tem, da smo prisiljeni ves čas kupovati novo računalniško opremo in zmeraj pametnejše mobilne naprave. Toda ta napredek je v svojem bistvu precej varljiv: če je bil v prejšnjih obdobjih tesno povezan z napredkom v kvaliteti človeškega življenja in občega znanja, se zdi, da je zdaj predvsem v službi povečevanja dobička, da torej lepotne spremembe in dodajanje funkcij v sodobne naprave nimajo zveze z

napredovanjem človeštva, temveč nas predvsem silijo v nabavo novega aparata. Si kdo upa trditi, da je mobilni telefon dejansko izboljšal kakovost našega življenja?

Industrija, ki danes z napredkom predvsem služi, manj pa na njem utemljuje temeljne humanistične vrednote, si je s svojo ekonomsko močjo podredila medijski svet, ki nam enoglasno sporoča, kaj naj bi bile vrednote novega sveta; in med temi ima mobilni telefon gotovo prednost pred klasično glasbo. In seveda komunikacija s pomočjo mobilnega telefona, predvsem prek številnih družbenih omrežij, ni ravno gostobesedno diskurzivna, temveč se omejuje na bistvo, na rokohitrsko površnost, na 140 znakov ... V tem hitrem času, ki komunikacijo omejuje na najnujnejše in površinsko, seveda ni časa za poglobljeno razpravo, za refleksijo: triminutna popevka ima prednost pred polurno simfonijo, tvit pred esejem.

S tem premislekom pa smo se že približali specifikam recepcije klasične glasbe. Občutek sodobnega človeka, ki posluša iste popularne skladbe, na kateremkoli koncu sveta se že nahaja, je, da je glasba za razliko od jezika univerzalna in s tem splošno razumljiva: člani neke slovenske skupine morda ne znajo korejsko in ne morejo komunicirati z domačini, toda brž ko zazveni njihova glasba, se razumemo brez težav. Takšno mišljenje v resnici ne drži. Strokovnjaki razkrivajo, da je le malo specifik glasbe (bolje bi celo bilo, ko bi govorili o zvoku) univerzalnih, pri čemer je dejstvo, da hitrejša glasba v nas sproža hitrejši srčni pulz, da na naše živčevje močno vpliva (pre)glasna glasba, da pripisujemo podobne »pomene« in emocije počasnejši in hitri glasbi, spuščajoči se in dvigajoči melodiji; toda tu se univerzalizirajo tudi končajo. Kadar govorimo o glasbi, lahko ugotavljamo, da imamo v mislih v resnici celo vrsto žanrov in

podžanrov, katerih ljubitelji so trdno prepričani, da je glasba onkraj meja njihovega žanra nezanimiva.

Glasba s svojimi žanri razpada v mogočno razpršeno množico med seboj težko razumljivih dialektov – da bi v njih lahko uživali, jih moramo razumeti, poznati njihove elementarne člene in načine, kako se med seboj povezujejo ter kaj sporočajo. Redko se zavedamo, da se veliko tega naučimo sproti. Tako lahko kdor koli uživa v popularni glasbi, četudi ni hodil v glasbeno šolo; ker nas namreč glasba spremlja tako rekoč na vsakem koraku, se je od malega izkušensko učimo, zato nikdar ne pomislimo, da so za njeno razumevanje potrebna znanja. Drugače je seveda s kompleksnejšimi oblikami glasb; da razumemo te, sama izkušnja ni dovolj, temveč se je treba poslušanja in razumevanja učiti postopoma. Med takšne glasbene žanre gotovo spada klasična glasba, ki zahteva več znanja in zato tudi potrpežljivosti in vztrajnosti. Toda trdno verjamem, da je končni izplen, končni užitek, ob njej toliko večji!

Glasba je močno kulturno pogojena, o čemer pričajo številne raziskave. Znano je, da so pred desetletji nekemu plemenu v Amazoniji, ki je do tedaj živelo precej odročno življenje, odtrgano od naše zahodne civilizacije, predvajali posnetke Beethovnovih klavirskih sonat, o katerih se lahko v zahodnem svetu precej dobro sporazumemo, kakšno naj bi bilo njihovo sporočilo in katere osnovne emocije prenašajo. Toda amazonsko ljudstvo je bilo predvsem zbegano, Beethovnova glasba se je zdela kaotična in brezsmiselna – pleme pač ni posedovalo znanj in glasbeno-kulturnih obrazcev, ki bi omogočali smiselno recepcijo. Pred podobno težavo pa se v resnici pogosto najdemo tudi sami Evropejci, in to ne samo takrat, kadar moramo poslušati glasbo drugih kultur, katere funkcioniranje nam ni znano (tipičen primer je indijska klasična

glasba), temveč včasih tudi takrat, ko smo soočeni z nam neznanim žanrom (nekdo, ki najbolj uživa ob poslušanju narodnozabavne glasbe, bo najbrž zbežal pred težkometalskim hrupom, in seveda obratno). To velja tudi za ljubitelje klasične glasbe: ne le da imajo nekateri težave z žanri popularne glasbe, pogosto se zgodi, da je nerazumevanju izpostavljena tudi glasba izven ozkih okvirov glasbe, ki je nastala med letoma 1750 in 1900, se pravi t. i. stara glasba in nova glasba. Tako stara kot nova glasba ne sodita med najpopularnejše, zdita se nepriljubljena, dolgočasna ali kaotična. Toda takšna občutja delajo krivico tako skladateljem starejših zgodovinskih obdobj kot tudi sodobnim avtorjem. Problem je podoben kot pri glasbenih žanrih in njihovih dialektih: tudi stara in nova glasba ste le dva močna dialekta, in ker sta redko na koncertnem repertoarju, sta nam tuja, zato ju težje razumemo, težje ob njih uživamo. Vendar to ne pomeni, da je vsa stara glasba dolgočasna in večina sodobne glasbe nesmiselna. Takšna trditev bi bila precej identična našemu obisku kina kje na Kitajskem: če ne bi obvladali jezika domačinov, bi se nam gledanje celovečernega filma v kitajščini gotovo spremenilo v puščobno grozo – neobvladovanje jezika (govora ali »jezika« glasbe) je torej tisto, ki v nas sproža nelagodje, povezano z nerazumevanjem.

To pomeni, da je treba za resno spremljanje mnogih glasbenih žanrov, predvsem tistih zahtevnejših, tistih, ki se odmikajo od prevladujoče instantne kulture in grebejo globlje, se zaustavljajo pri vprašanih glasbene materije, njene oblikovanosti ali skušajo prek glasbe razreševati osnovne dileme naše eksistence, naše vpetosti v družbeno življenje, poznati osnovne glasbene vzorce tega žanra ali zgodovinskega sloga. Teh se je v sodobni družbi razmeroma težko priučiti, saj se jih v šoli praktično ne poučuje, sodobni mediji pa služijo predvsem velikim

dobičkarjem, ki nas skušajo narediti odvisne od sodobnih naprav, mode, kratkosapne hedonistične zabave in nam hočejo zamolčati vse, kar bi nas lahko odtegnilo od takšnega površnega vsrkavanja sveta: velikemu prodajalcu se poletna popevka gotovo zdi bolj pomenljiva kot prevpraševanje naše minljivosti, ki jo z neskončno lepoto odpira Mahlerjeva *Pesem o zemlji*.

Toda v času, ko se zdi, da človeštvo drvi v številne katastrofe in je na robu samouničenja, o čemer pričajo številne vojne, reke beguncev, prebujajoči se nacionalistični strahovi, ponovne visoke ograje, ki ločujejo (kako smo bili veseli podrtja berlinskega zidu!), privatizacija vodnih virov, neenakosti med peščico bogatih in večino revnejših, ko se zdijo nacionalni državni aparati zgolj sredstva za zakrivanje

resničnih vodij, pogreznjenih v naslanjače svetovnih multinacionalk, se kot eden pomembnejših izhodov kaže prav umetnost, tudi glasbena umetnost, ki nas odvrta od enostavnosti, mimobežnosti vsakdana, ki nam pripoveduje o tem, da obstajajo lepše reči od nakupovanja, prehranjevanja in izločanja, da je treba korak ustaviti in v faustovskem smislu pomisliti: »Poglej, trenutek, kako si lep!« Ob jubileju Koncertne poslovalnice je treba ohraniti prav takšen pogled. In upati je, da bodo podobni trenutki klasične glasbe obstajali še nadaljnjih 70 let, da bomo lahko razkrivali skrivnosti klasične glasbe različnih slogovnih in zgodovinskih obdobj ter ob njih premišljevali o lepoti, ljubezni, minljivosti, naravi in drugih človeških srečah in zagatah, da bomo lahko vzklknili: »Poslušaj, zvok, kako si lep!« Da se bomo torej ukvarjali s povsem nekoristnimi rečmi.

***Dr. Gregor Pompe** je na Filozofski fakulteti v Ljubljani najprej študiral primerjalno književnost in nemški jezik, potem pa dodatno še muzikologijo. Predava na Oddelku za muzikologijo Filozofske fakultete v Ljubljani in je trenutno tudi predstojnik tega oddelka. Kot znanstveni raziskovalec se ukvarja s sodobno glasbo, z vprašanji semantike glasbe in glasbenega gledališča. Razen tega je dejaven tudi kot publicist, glasbeni kritik in skladatelj.*

KDO SMO OBISKOVALCI KONCERTOV ZAHODNE KLASIČNE GLASBE DANES, ZAKAJ SPLOH HODIMO NA KONCERTE IN ZAKAJ POSLUŠAMO RAVNO GLASBO, KI JO POSLUŠAMO?

Katarina Šter

Ljudje že zdavnaj ne uporabljamo več orodij, s katerimi smo pred stoletji obdelovali polja, kovali ali prali. Tudi oblačimo se ne več v oblačila, ki so bila v modi pred desetletji ali celo pred leti. Na to nihče, razen v izrednih primerih, niti ne pomisli. Obenem se nam ne zdi prav nič nenavadno, da se vsaj tisti peščici ljudi, ki jo to zanima, umetnost izpred stoletij nikakor ne zdi zastarela ali preživeta, pa naj gre za glasbo, gledališče, slikarstvo, arhitekturo ali literaturo. To velja tudi za t. i. zahodno klasično umetniško glasbo (da je »resna«, bi za prav vso težko trdili). Najsodobnejša tovrstna glasba ima svoj ozek krog poslušalcev, tako velja tudi za specifična področja v starejši glasbi (npr. srednjeveška polifonija), sicer pa klasična glasba, ki v naši predstavi zajema predvsem dela nekako od baroka do vključno romantičnih glasbenih tokov, torej glasba nekih obdobj iz preteklosti, privlači največje število ljudi v tej peščici.

Vsak od nas je rojen v neko kulturo, v neko okolje in vsakemu od nas je tako rekoč v zibko položen materni jezik. Tudi če se v življenju od njega oddaljimo, tudi če uporabljamo druge jezike in se v njih udomačimo, materni jezik ponavadi ostane prva in najgloblja referenca izražanja. Pri glasbi, ki jo radi primerjamo z jezikom, ni tako. Seveda smo tudi tu odvisni od svojega okolja in od glasbene ponudbe, ki v njem obstaja in jo sploh lahko poznamo. A vendarle se za današnje poslušalce klasične glasbe zdi, da se naš osebni, lastni okus – tudi pod vplivi in s pomočjo drugih – ne izoblikuje nujno le v okviru našega okolja, temveč nam tudi dela iz drugih okolij, predvsem evropskega prostora, niso tako tuja, kot bi nam bile na primer tuje določene kulinarčne navade neke dežele. Nazadnje si sami izberemo glasbo, ki jo bomo izvajali in poslušali. Seveda je delitev v kategorije tu neprimerna; navsezadnje poslušamo vso glasbo, ki nam je všeč. A neredko se zgodi, da se v glasbi nekih obdobj in okolij ali v delih nekega skladatelja povsem izgubimo – ali če

hočete, najdemo. Zdi se kot dom in kot jezik, ki ga razumemo. In če se tako zdi, potem tako tudi je. Glasba je dom, ki si ga izberemo, čeprav nas od okolja in miselnosti njenega nastanka morda ločijo stotine kilometrov in družbenih razlik.

S klasično glasbo smo svojevrstni popotniki v času in prostoru. Kako da nam je nekaj, kar je bilo v resnici namenjeno našim prednikom in večinoma ljudem, ki so izhajali iz drugačnih geografskih in družbenih okolij, lahko tako blizu oziroma nas tako nagovarja? In na kakšen način nas nagovarja?

Zdi se, da je nekakšen skupni imenovalc časov in prostorov, o katerih v najbolj znani klasični glasbi večinoma govorimo, Evropa; tudi druge glasbene tradicije in pojavi, ki jih danes vse bolj uvrščamo na repertoar orkestrov in zborov, se zdijo kot nekakšna stranska veja evropske tradicije. V času, ko se zdi, da bo morala stara celina razmisliti o svojih koreninah in kulturni dediščini ter v stiku z drugimi kulturami dobro opredeliti, kaj ji je sploh pomembno, moramo izvajalci in poslušalci klasične glasbe razmišljati o evropski glasbeni dediščini. Ne o glasbeni zgodovini, ki bi jo po darvinsko brali kot evolucijo od primitivno razvitih glasbenih oblik in glasbenih načinov mišljenja k bolj kompleksnim in abstraktnim ali pa od množice anonimnih ustvarjalcev do neprežeženih romantičnih genijev. Evropska glasbena dediščina, ki je tudi naša, je več kakor to. Poleg tistih glasbenih del, ki jih nekoliko bolje poznamo in so tako rekoč »kanonizirana«, namreč obstaja še nepregledna množica drugih del, ki so nastanek nam znanega glasbenega sveta sploh omogočila – naj bodo to številne kantate danes neznanih skladateljev ter francoske in italijanske baročne kompozicije, ki so omogočile Bachov *Božični*

oratorij, ali liturgični koral, ki je dolga stoletja zvenel po številnih samostanih in cerkvah Evrope, pa vojaške in pivske pesmi, polifonija malih in velikih mojstrov, ki so negovali renesančno polifonijo, mala in velika prizadevanja glasbenih učiteljev, ki so z glasbenim znanjem polnili glave aristokratov, potujoče gledališke skupine, ki so razveseljevale meščane evropskih mest, plesni mojstri na dvorih in v šolah, vsi skladatelji, ki so neumorno potovali in delovali po različnih krajih, ali kaj drugega, primere bi lahko nizali še in še. Vsa ta nepreštevna množica zvoneče zgodovine je kultura, ki je nevidna, a vendar vseskozi prisotna, saj smo, če se tega zavedamo ali ne, le pritlikavci, ki stojimo na ramah velikanov iz preteklosti. In če prenesemo na glasbeno področje misel pesnika Edvarda Kocbeka, da »vse je večno, kar nastane«, vidimo, koliko zaledja imamo in koliko nevidnih isker je še vedno tu. Tudi zaradi teh nevidnih isker morda poslušamo klasično glasbo in v njej še čutimo življenje, ki sta ji ga vdihnili izvorni čas in prostor njenega nastanka. Zaradi tega življenja hodimo na koncerte in iščemo stik z živo glasbo, saj mrtva glasba navsezadnje ni nič. Hočemo nekaj, v čemer se bomo počutili žive, kar se nas bo dotaknilo, predvsem pa lepoto. Če smo pošteni, pri tem radi zanemarimo nekatere vidike glasbe, zaradi katerih in v katerih je bila ta pravzaprav napisana. A današnji poslušalci, ki svoja priljubljena dela klasične glasbe z različnih koncertov in posnetkov že dobro poznamo, na odru nočemo poslušati in gledati trdega dela izvajalcev, temveč najvišjo stopnjo umetniške dovršenosti, združeno z navdihom.

Tu se naše iskanje pridruži neumornemu iskanju izvajalcev. Znani Mozartov citat pravi: »Prava glasba je med notami.« Same note še niso glasba, to je treba poiskati vmes. Kakor pogosto pove znameniti kontratenorist Andreas Scholl s prispodobno iz zelo modernega

sveta: »Glasbeni zapis je kakor juha iz vrečke, izvajalci pa so voda.« Le kombinacija teh dveh sestavin, skuhana na pravi način, na pravi temperaturi, privede do tega, da umetniško delo zaživi. Glede tega, ali je zapis glasbenega dela umetnina že sama na sebi ali pa glasbeno delo to postane šele z zvočno realizacijo, so mnenja deljena in to besedilo tu nikakor ne poskuša dati odgovora. Prav tako se ta koncept ne more aplicirati na vsa dela iz glasbene zgodovine enako. Za današnjega poslušalca in nenazadnje za prve poslušalce Bachovega *Matejevega pasijona*, Beethovnov *Eroice* ali Monteverdijevih *Večernic* je (bil) glasbeni zapis teh del nekaj, kar je (bilo) samo v notah za večino le nedostopno okostje. Meso in kri in sam duh glasbe so nekaj, kar zaživi z vsako izvedbo. Če življenje glasbe za večino sodobnih poslušalcev klasične glasbe predstavlja značilna interakcija med izvajalci in poslušalci pri izvedbi glasbenega dela, je za razliko od besedne in likovne umetnosti glasba poleg gledališča tista, ki vedno predpostavlja potek v času pred poslušalcem. Če sami nismo izvajalci, za doživljanje glasbe potrebujemo izvajalce takrat, ko mi to delo poslušamo, naj bo na različnih nosilcih zvoka ali v živo.

Od tega dialoga oziroma dogajanja, ki je bilo nekdaj značilno za, denimo, muziciranje v zasebnih salonih, meščanskih hišah, ob cerkvenih slovesnostih in drugih priložnostih, nam je danes ostala predvsem tradicija javnega koncerta, kakor se je razvila zlasti v 19. stoletju. Izvajanje glasbe se je večinoma institucionaliziralo, razen profesionalnih glasbenikov redko kdo še igra glasbila za razvedrilo sebi in drugim kar tako, doma. Koncerti so sad nekega časa in mišljenja ter institucija, ki ni samoumevna in se, če hoče živeti, vedno spreminja in prilagaja našemu vsakokratnemu dožemanju glasbenikov in glasbe. Koncerti so tako kakor vse drugo podvrženi obstanku v

tržnem svetu. Glasba, ki jo izberemo, poslušamo in s tem podpiramo, ima možnost, da je sliš(a)na še naprej.

Repertoarji, ki so nam morda težje razumljivi in dostopni in zato zanje med poslušalci klasične glasbe ni tolikšnega zanimanja, imajo majhno publiko. Zato skupine, ki izvajajo specifično glasbo in ne kanoniziranih »hitov« (za katere se ne sprašujemo, zakaj so na sporedu vsako drugo leto), delajo predvsem projektno. Za širjenje glasbenega obzorja so tovrstni koncertni izzivi vsekakor potrebni. Na koncertih lahko z gostovanjem različnih izvajalcev spoznamo še neznana področja iz oceana evropske glasbene dediščine – morda z malo dodatnega truda, z branjem koncertne knjižice, z udeležbo na predkoncertnem pogovoru ipd.; vsekakor nas bo ta glasba, če nam bo le malo všeč, obogatila. Kar spomnimo se, kako so se pred leti na naše koncertne odre začela prebijati nam dotlej še neznana dela stare glasbe. Še pred dobrim desetletjem je bilo izvajanje stare glasbe (predvsem baroka, medtem ko sta bila klasicizem in romantika, ki prav tako sodita v staro glasbo, veliko bolje zastopana) pri nas omejeno le na določena dela ali pa smo to glasbo lahko slišali na specializiranih festivalih. Tudi slog izvajanja ali misel, da bi se to glasbo lahko izvajalo kakorkoli drugače kakor z za ves repertoar »uporabnimi« instrumenti in tehniko, nista sprožala dodatnih vprašanj. Danes se stanje izboljšuje (čeprav še zdaleč nismo v koraku s sodobno evropsko prakso izvajanja stare glasbe in estetskim razmislekom o njej). Kar je pomembno za nas kot koncertne poslušalce, je zavedanje, koliko smo s poznavanjem tega repertoarja pridobili. Morda smo v njem nekateri našli glasbo, ki nas nagovarja zelo neposredno. Zakaj ne bi dali takšne priložnosti tudi drugim, do sedaj še neznanim repertoarjem? Koliko glasbene preteklosti je, ki jo diha in poje tudi slovensko ozemlje in ki je še ne

Baročni orkester L'Orfeo

poznamo, pa bi jo morda lahko? (In če ne govorimo več samo o okviru evropske klasične glasbe: zakaj ne bi dali priložnosti tudi drugim svetovnim repertoarjem? Koncert morda ne bo najustreznejša oblika za glasbo, ki bo verjetno zelo drugačna, vsekakor pa bi bil to lep začetek.)

*

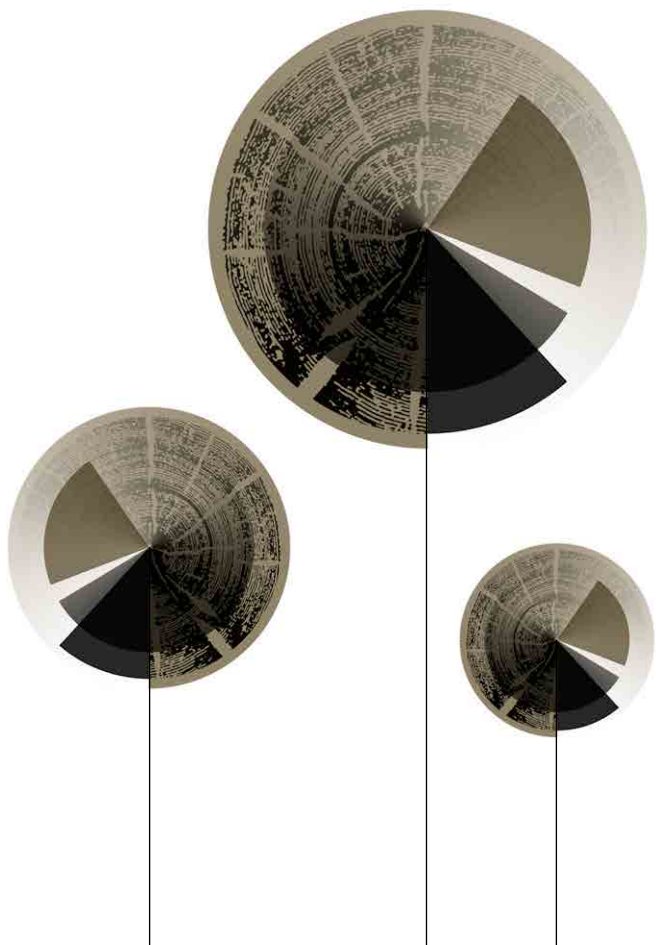
Poslušalec klasične glasbe, ki se orientira pretežno na poslušanje del iz bolj ali manj oddaljene glasbene preteklosti, je obenem zavezan njenemu poteku v vsakokratni čisti sedanjosti, tukaj in zdaj. Seveda ni vseeno, kako glasbo v tej sedanjosti posluša. Doživljanju izvajanja se pridružuje doživljanje vsakokratnega koncertnega okolja in preostalih udeležencev prireditve (vse to ni vedno prijetno, saj se nam pogosto dogaja, da nas v trenutku, ko smo povsem potopljeni v glasbo, zmoti sosedov stol ali kak drug zvok). Različni nosilci zvoka

moteče dejavnike odstranijo, vendar ob poslušanju Mozartove opere v dnevni sobi pogosto zmanjka tiste posebne magije, zaradi katere posnetki nikoli ne morejo nadomestiti izvedbe v živo. Zato so koncerti še vedno aktualni. Od glasbenikov, ki so navsezadnje samo ljudje, čisto po »evropsko« pričakujemo nekaj, kar so od njih pričakovali in nemalokrat dobili naši predniki. To je morda najbolje ubesedil Baldassare Castiglione v svojem delu *Dvorjan* (1528). *Decoro* predstavlja vse vaje, disciplino in delo izvajalcev, ki naj pri sami izvedbi ne bi bili več vidni. *Sprezzatura* je lahkotnost, s katero izvajalec vzame dosedanje trdo delo v plemeniti vnmear, je energija, drznost v izvajanju. A brez *decora* je *sprezzatura* kaos in zanikrnost, in *decoro* brez *sprezzature* je suha tehnika brez življenja. Obema se pridruži še tretje in najvišje načelo, ki je po Castiglioneju dar, in ta ne more biti sad nikakršnega truda – je čista *grazia*. V njej so zaobseženi navdih, zanesenost, celo povezava z božanskim in neznanim. Mar v glasbi ne iščemo na vsakem koncertu prav nje, še vedno, tukaj in sedaj?

Muzikologinja in literarna komparativistka **dr. Katarina Šter** je raziskovalka na Muzikološkem inštitutu ZRC SAZU, kjer se ukvarja predvsem s srednjeveško liturgično glasbo. Svoje znanstveno raziskovanje povezuje s pisanjem različnih strokovnih besedil o starejši vokalni glasbi, s katero se ukvarja tudi praktično. Trenutno se študijsko izpopolnjuje na visoki šoli za staro glasbo Schola cantorum v Baslu.

SOPOTNIKI IN SPOMINI

SPOMIN NA LETA ZANOSA

Marjeta Čurman,
vodja Koncertne poslovalnice v letih 1978–1996

Leta službovanja zasejejo številna doživetja, tako radosti kot tudi težave in ovire. Marsikaj se izgubi, nekeje globoko pa ostaja dragocena dediščina. Ko se ozrem nazaj, se največkrat spomnim lepih in prijetnih trenutkov, medtem ko poskušam neprijetne pozabiti.

Koncertna poslovalnica je bila vsa leta pomemben dejavnik v našem kulturnem prostoru, in to ne samo v Mariboru, ampak tudi v širšem območju severovzhodne Slovenije. Vedno je poskrbela za kakovostno, visoko umetniško raven predstavljene glasbe. S posredovanjem kvalitetnih koncertnih prireditev je v veliki meri prispevala h glasbeni vzgoji mladine. Pri načrtovanju programov smo zgledno sodelovali s Koncertno direkcijo Zagreb, Festivalom Ljubljana, Slovensko filharmonijo in z RTV orkestrom Ljubljana ter mariborskimi kulturnimi institucijami in umetniki. Maribor se je tako razvil v pomembno glasbeno središče, kamor so umetniki vedno znova radi prihajali.

Rada se spominjam vseh, ki so bili moji najtesnejši sodelavci: Ivana Kacbeka, Danila Trstenjaka in Andreja Borka. Delali smo v skromnih

razmerah, vendar z veseljem in entuziazmom. Pripravljali smo dvorano, plakatirali, skrbeli za promocijo, na star pisalni stroj smo pisali komentarje, prodajali vstopnice in tako spoznavali obiskovalce; še posebno lep je spomin na naše zveste abonente. Mariborsko občinstvo je bilo vedno izjemno hvaležno in kultivirano.

Nepozabni so seveda tudi trenutki z umetniki pred koncerti in zlasti po njih, ko smo se v veselem in sproščnem druženju zbrali v hotelu Orel.

Po preselitvi iz skromnih prostorov na Rotovškem trgu v Narodni dom so se delovni pogoji izboljšali.

Ob 70-letnici pristočno čestitam »svoji« Koncertni poslovalnici in izrekam najlepše želje sedanjemu kolektivu, da čim uspešnejše opravlja svoje poslanstvo tudi v naprej. Ponosna sem, da sem bila del njenega bogatega kulturnega življenja.

Ob proslavi 50. obletnice Koncertne poslovalnice Maribor. Od leve proti desni: (sedijo) Zorana Cotič, Milena Sever, dr. Sonja Vrečko, Matej Svetel, Vladka Pušelja, Marjeta Čurman, (stojijo) dr. Dušan Pušelja, Nevenka Hohnjec, Dušan Krnjak, Andrej Borko

ŽE 70 LET SOPOTNIKA: KONSERVATORIJ ZA GLASBO IN BALET MARIBOR TER KONCERTNA POSLOVALNICA

Helena Meško,
ravnateljica Konservatorija za glasbo in balet Maribor

Ko smo na Konservatoriju za glasbo in balet lani praznovali 70-letnico delovanja, sem nemalokrat osupnila, ko sem med prebiranjem starih aktov, zapisov in drugih dokumentov začutila voljo, moč in neponovljivo navdušenje takratnih generacij, ki so tako rekoč iz nič, dobesedno na ruševinah, začele graditi. Pa ne mislim na tiste, ki so gradili hiše, tovarne ..., pač pa na posameznike, ki so vedeli in verjeli, da mesto potrebuje umetnost in kulturo. Manj kot leto dni po ustanovitvi Konservatorija je bila v mestu ustanovljena še ena glasbena inštitucija, Koncertna poslovalnica, ki svoj jubilej praznuje letos. Danes si težko predstavljamo, koliko poguma, volje, organizatorskih sposobnosti in moči sta premogla glavna akterja teh dveh inštitucij, Oton Bajde, ko je maja 1945, nekaj dni po koncu vojne, začel po porušenem Mariboru zbirati instrumente in note ter prišel na idejo, da se ustanovi državna glasbena šola na osnovni in srednji stopnji izobraževanja, in Ferdo Filipič, prvi vodja Koncertne poslovalnice. Besede glasbenika in misleca Francesca Geminianija iz 17. stoletja, da »cilj glasbe ni le razveseljevanje sluha, temveč tudi izražanje čustev, razvnanje domišljije, vplivanje na razum, usmerjanje strasti«, sta ta gospoda verjetno razumela bolje in globlje, in to razmeram tistega časa navkljub. Vojna pušča sledove ne glede na to, kdaj in kje se dogaja. Glasba pa je tista, ki povezuje, je nad vsemi zemeljskimi razlikami in težavami. Menim, da je primarni zagon izšel prav iz tega védenja. Po vseh dramatičnih obdobjih umetnost, glasba pa še posebno, veliko prispeva k ozdravitvi naroda, k postavitvi novih temeljev in s tem tudi k obujanju in izgradnji narodne zavesti in zaupanja.

Ob jubilejih se pogosto in radi spominjamo, in prav je tako. So priložnost, da pogledamo na prehojeno pot, analiziramo, iščemo pomembne

mejnike, se sprašujemo, kako je bilo v preteklosti, kdo so bili posamezniki, ki so orali ledino, tlakovali pot in videli dlje. Iz časovne distance lažje vrednotimo in ocenjujemo. Ravno tako na podlagi doseženega smelo in drzno načrtujemo. Samozavest, ki nas navdaja ob jubileju obeh omenjenih mariborskih inštitucij, je velika in upravičena.

Koncertna poslovalnica Maribor in današnji Konservatorij za glasbo in balet Maribor sta sopotnika, ki zaslužita spoštovanje. Njuni rezultati prav tako. Navdušujoče je, da sta oba preživela nešteto družbenih sprememb, menjav oblasti, tudi držav. Ter pri tem obstala, in še več kot to. Rast in zavidljiva statistika vzbujata občudovanje in ponos. Konservatorij dokazuje, da mesto potrebuje dobro glasbeno in baletno šolo, ki vzgaja mlade talente, zna izluščiti tiste, ki se kasneje usmerijo na poklicno glasbeno pot, Koncertna poslovalnica pa na drugi strani vzgaja občinstvo in podpornike umetnosti ter skrbi za to, da ima mesto stalni stik z visoko glasbeno kulturo. Povezanost obeh inštitucij ter izobražena koncertna publika sta dali odlične rezultate. V Mariboru smo imeli priložnost slišati v živo ogromno odličnih projektov, festivalov, orkestrov, solistov in dirigentov ravno po zaslugi letošnje jubilentke. Nema lokrat so nas ti koncerti postavili na zemljevid pomembnih kulturnih središč. Učenci in dijaki Konservatorija so bili od začetkov do danes deležni posebne pozornosti in ugodnosti, da so se lahko udeleževali prireditvev. To, da lahko slišijo in vidijo izjemne glasbenike na domačem odru, jih motivira in vpliva na njihovo umetniško rast. Razen tega so učitelji glasbene šole in nekdanji gojenci te ustanove, danes sami izjemni glasbeniki, nema lokrat soustvarjali program koncertne ponudbe.

Ko brskam po svojih spominih, odkrivam veliko trenutkov, ki so se mi vtisnili globoko v dušo. Prvi stik z zares vrhunskim koncertom sem doživela kot dijakinja prvega letnika takratne Srednje glasbene šole: v Mariboru je tedaj gostoval L'ensemble orchestral de Paris z dirigentom Jean-Pierrom Wallezom in slovitim solistom, trobentačem Mauricem Andréjem. Še po skoraj štiridesetih letih se spominjam, kako vznesena in navdušena sem bila. Kot da bi bila začarana, sploh nisem mogla dojeti, da v živo prisostvujem takšni vrhunski predstavi. Zagotovo so takšna občutja doživljali mnogi.

Kasneje v življenju sem bila in sem še vedno osebno in poklicno povezana z obema inštitucijama. Imamo načrte, vizijo, trmo in voljo, imeli smo boljše in slabše čase, več in manj denarja. Verjetno bo tako tudi v prihodnje. Vendar verjamem, da pomanjkanje denarja ne bo in ne sme ovirati razvoja in ogroziti obstoja obeh inštitucij. Možnost za kakovostno izobraževanje in dostop do kvalitetne koncertne ponudbe sta vrednoti, ki bosta tudi v prihodnje prispevali k razvoju mesta, k ustvarjalnosti, razumevanju pomena kulturne dediščine, spoznavanju kulturne raznolikosti in k razvoju kulturne identitete ne le posameznika in mesta, temveč družbe kot celote.

»Poslušanje glasbe je nujen in samoumeven kontinuum tuzemskih dejavnosti, ki so podlaga za naše izlete v bolj ezoterične in eksotične svetove.« (Rita Felski)

Dekliški pevski zbor Srednje glasbene
in baletne šole Maribor z dirigentom
ravnateljem Otonom Bajdetom
(10. 6. 1945)

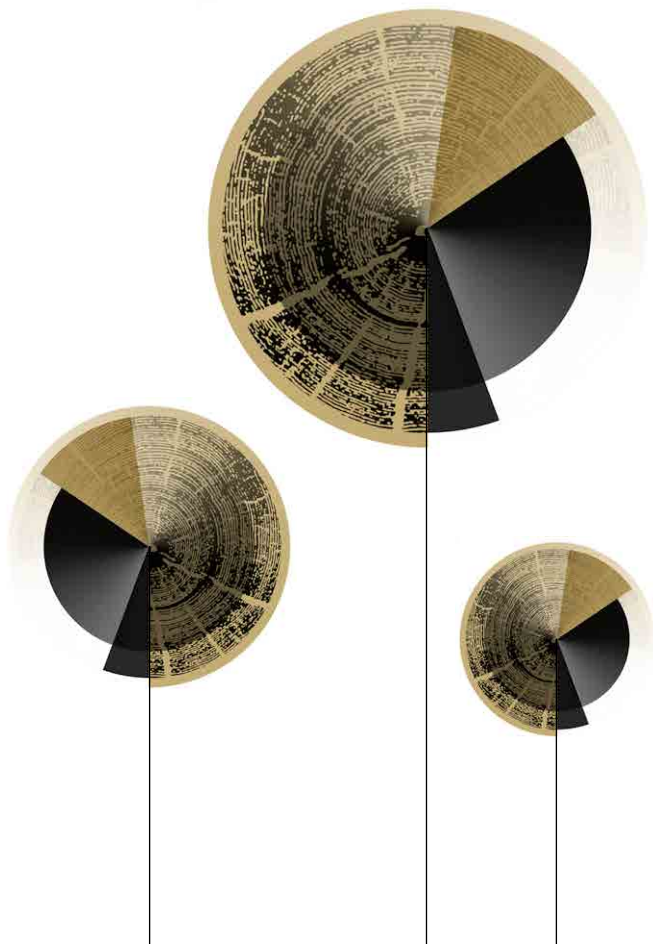

Od leve proti desni: Marko Černigoj,
Janja Kunc, Franjo Šilec, Zvonko Cotič,
zadnji osebi neznani (domnevno l.
1962)

70 LET
KONCERTNE
POSLOVALNICE
MARIBOR

»ZVEZDNO NEBO« NAD MARIBOROM

Karmen Salmič Kovačič

Ko se v dvorani poleže zadnji šum in zavlada popolna tišina, v katero zarežejo – včasih odločno, včasih pritajeno – ubrani zvoki, ki napolnijo prostor, ušesa in dušo in zlijejo občinstvo in umetnike v eno samo vesoljno energijo, tedaj se nad sivino vsakdana in dušečo meglico boja za preživetje nad mestom ob Dravi prižge »zvezdno nebo«. Seveda za tiste, ki jim ga je dano videti. Za tiste, ki jim je dano doživljati in občutiti neskončno igro čustev, zvočnih povesti in plesa lepote v dimenziji, ki ji pravimo glasba. In to se dogaja na koncertih. Pa ne le umetniške glasbe, čeprav je zaradi svoje kompleksnosti, izvedbene zahtevnosti in težnje k popolnosti pri tej zvočna umetnost v središču svojega najglobljega bistva. In prav za tovrstne koncerte skrbi mariborska Koncertna poslovalnica že sedem desetletij, sedemdeset celih koncertnih sezon. Ne le da jih prireja, pozorno si jih njeno vodstvo zamišlja, izbira, načrtuje, jih izpeljuje. Do zadnjega tona, vdiha, izdiha, aplavza. In vsakič znova in vsakič z željo, da zadovolji občinstvo. In to ji dobro uspeva. Dela odlično, vedno bolje, s presežki.

Seveda se ni vse začelo šele leta 1946. Če pobrskamo po mariborski glasbeni zgodovini, odkrijemo zanimiva dejstva. 19. aprila 1921 je v Götzovi koncertni dvorani (današnji dvorani Union) v Mariboru orkester Glasbene matice, pomnožen z godbeniki vojaške godbe 45. pešpolka, pod vodstvom Frana Topiča med drugim izvedel Griegovega *Peera Gynta*, Beethovnova *Uverturo Egmont* in *Preludije* Franza Liszta. V Taboru so tedaj poročali, da je »težavno delo rodilo velik koncertni uspeh, tako pri občinstvu, čigar glasbeno razumevanje se je nahajalo šele v razvoju, kakor pri tistih, ki so zahtevali že dovršeno glasbo«. Lisztove *Preludije*, ki so letos, ob proslavljanju obletnice častitljive »slavljenke«, na programu pod vodstvom izjemnega Marka Letonje, so torej v Mariboru izvedli Slovenci že pred petindevetdesetimi leti na drugem letnem koncertu

društvenega orkestra; prvega so priredili leto poprej (20. marca 1920).

Pred mariborsko **Glasbena matico**, ki je bila uradno priznana 6. septembra 1919, je bil razvoj slovenskega glasbenega življenja vse od **Slovenske čitalnice** (1861), **Slovenskega pevskega in bralnega društva »Maribor«** (1894) in **Cecilijinega društva** (1887) naprej usmerjen predvsem v vokalno oziroma zborovsko dejavnost, vodilno vlogo v prirejanju instrumentalnih koncertov pa so imeli Nemci in njihovo **Filharmonično društvo** (Philharmonischer Verein, ustanovljeno l. 1881). Zato je bila Glasbena matica, ki je ob razpadu avstro-ogrske monarhije nasledila in prevzela njegov inventar, arhiv ter prostore, ob čitalniškem **Glasbenem društvu** (1910) pomemben predhodnik današnjih Koncertne poslovalnice, še zlasti s svojim **Koncertnim birojem**. Ta je dobil dovoljenje za prirejanje koncertov od Občinskega sveta mesta Maribor 28. oktobra 1927 (delovati je pričel že pred tem) in je razpisal prvi abonma v sezoni 1927/1928, v katerem je ponujal »šest prvovrstnih koncertov vodilnih svetovnih umetnikov« v veliki Götzovi dvorani. Novembra 1926 je v Mariboru nastopil slovit španski violinist Joan Manén, pred tem prvovrstni tržaški kvartet, društveni orkester pa je napovedal aktivnejše delovanje že eno sezono pred

tem (1925/26). Napovedal je simfonični koncert, izvedbo Haydnovega oratorija *Letni časi*, za kasnejše pa je načrtoval poučne koncerte s predavanji za šolsko mladino in širše sloje. Pred tem je letno vse od ustanovitve dalje priredil vsaj en instrumentalni koncert. 7. maja 1926 je, denimo, v dvorani Union orkester GM z violinistko Faniko Brandl (Nado Jevdjenijević Brandl) pod vodstvom Josipa Hladka Bohinjskega izvedel Mendelssohnov *Koncert za violino v e-molu*, Osterčevega *Povodnega moža*, *Elegije* Filipa Bernarda ter Saint-Saënsov *Rondo capriccioso*, tri mesece poprej pa Beethovnov *Eroico*, Schubertovo *Uverturo v C-duru* in *Mornarja* F. Vilharja.

To so bili slovenski začetki prirejanja simfoničnih koncertov v mestu ob Dravi. Okvirni vsebinski temelji Koncertne poslovalnice so bili postavljeni torej že med vojnama, nadaljevali pa so se po osvoboditvi z močno voljo in energijo njenega vodje **Ferda Filipiča**, ki je odločilno zaznamoval tudi časopisno hišo *Večer* in Kulturno-umetniško društvo Jože Hermanko (bil je njegov ustanovitelj ter dolgoletni predsednik). **Koncertna poslovalnica Maribor** je tako kot prva na Slovenskem začela delovati leta 1946, čeprav sprva še v obliki Koncertnega biroja Glasbene matice, ki se je nato preimenovala v KUD Jože Hermanko. Z nastopom Tržaške filharmonije pod vodstvom

Ferdo Filipič

Uroš Krek in Demetriy Žebre (21. 2. 1956)

Jakova Cipcija se je 18. marca 1946 začela njena uspešna pot organizatorke koncertnih dogodkov klasične glasbe, ki so v kratkem času dosegli zavidljivo raven.

Kmalu so glasbeno-kulturni zanesenjaki ob Filipičevi podpori ter na pobudo dirigenta in skladatelja Demetrija Žebréta, ki je postal umetniški vodja mariborske operne hiše leta 1949, ustanovili **Mariborsko filharmonijo**. Prvi koncert so njeni glasbeniki, večinoma člani opernega orkestra, priredili 13. marca 1950, čeprav jih je občinska oblast formalno priznala šele dve leti kasneje. Po Žebrétovem odhodu v Zagreb leta 1952 sta jih vodila Ciril Cvetko in Jakov Cipci. Kar petnajst let (do leta 1965) je Mariborska filharmonija kakovostno bogatila mestne programe simfonične glasbe, nato so finančne težave ustavile njen uspešni razvoj. Delovanje mariborskih zanesenjakov pa je v prvem poskusu trajalo vendarle dlje kot pri drugem. Ob sodelovanju Koncertne poslovalnice pod vodstvom Marjete Čurman so na pobudo dirigenta Uroša Lajovca, Žebrétovega nečaka, v sodelovanju z mariborsko Opero in baletom pod vodstvom Staneta Jurgca ter nekaterih članov orkestra (zlasti Darka in Srečka Kovačiča) leta 1993 Mariborsko filharmonijo ustanovili vnovič. Dodatna prizadevanja in sveže ideje Brigite Pavlič, ki je leta 1996 nasledila

Čurmanovo, so prispevali k intenzivnejši komunikaciji Koncertne poslovalnice z občinstvom. Žal pa je dialog s SNG Maribor po preteku pogodbe (2004) padel na izpitu. Čeprav operni orkester uspešno nadaljuje koncertno poslanstvo v okviru SNG Maribor, se radi spominjamo njegovih vedno večjih programskih izzivov, rasti izvajalske ravni, ugleda in srečanj s priznanimi solisti ter dirigenti. Koncertna ponudba se je po neljubem razhodu za mariborske poslušalce dejansko obogatila – ponudila je več simfoničnih koncertov na leto in pritegnila gostovanje izvrstnih tujih orkestrrov. Izkazalo se je, da je konkurenčnost spodbudila delovanje obeh institucij in je delovala pozitivno na glasbeno življenje mesta.

Tudi **Glasbena mladina Maribor** je bila ena prvih v Jugoslaviji. Ustanovljena je bila leta 1965 kot pomemben partner poslovalnice, zdaj pa je v obliki **Cikla za mlade** že dolgo njen sestavni del. Ključna osebnost pri njenem osnovanju in delovanju je bil skladatelj Aleksander Lajovic, medtem ko so vsebinsko in produkcijsko njene koncerte krojili Tone Žuraj (dolgoletni predsednik), Metka Čurman, Štefka Rajšter (dolgoletna ravnateljica), po letu 1998 Manč Kovačič in za njim Tina Vihar (od leta 2007 dalje). Vsebine za mladinsko publiko so bile že od začetka pomemben segment koncertne ponudbe. Zvrstili so se številni dogodki,

Benjamin Britten in Peter Pears

Simfonični orkester BBC London, Felicity Palmers in sir Charles Mackerras (17. 5. 1978)

Leningrajska filharmonija in Aleksandar Dmitrijev (29. 8. 1979)

Collegium musicum Maribor: Aleksandar Milošev, Romeo Drucker, Miloš Mlejnik, Janko Šetinc, Drago Golob in Aleš Kacjan (2. 10. 1989)

Simfonični orkester Mariborske filharmonije in Uroš Lajovic (15. 10. 2001)

Cikel za mlade, Katja Sinkovič (17. 10. 2013)

namenjeni mladim, in takšni, kjer so se občinstvu predstavili šele uveljavljajoči se slovenski umetniki. V Mariboru so začeli svojo glasbeno pot številni izvrstni poustvarjalci (Dubravka Tomšič Srebotnjak, Igor Ozim, Marjana Lipovšek, Aci Bertoncclj, Irena Grafenauer), kot lahko beremo v publikaciji ob tridesetletnici poslovalnice. Tudi v času »druge« Mariborske filharmonije je bil vsako sezono en koncert namenjen mladim solistom. Razen tega so si organizatorji ves čas prizadevali umetnost približati mladini še na druge načine: v obliki predavanj, komentarjev, pogovorov, multimedijskih predstav ipd. Cela plejada danes priznanih mariborskih glasbenikov, na katere smo Mariborčani izredno ponosni, se je – tudi po zaslugi nekdanje Srednje glasbene in baletne šole (danes Konservatorija za glasbo in balet) – kalila na koncertih filharmonikov (Karmen Pečar, Luka Šulič, Niko Sajko, Gorazd Strlič, Saša Gerželj Donaldson, Jasen Atanasov, Vito Žuraj idr.). S Tino Vihar je bil storjen še korak naprej s ciljem, da se pritegne še več mladih poslušalcev, kar se je z uvedbo abonmajev redov Pizzicato, Furiso in Crescendo ter z dodatnimi, privlačnejšimi vsebinami za najmlajše tudi uresničilo. Predstavljanje glasbil, glasbenih sestavov in oblik s komentarji glasbenikov izvajalcev je postalo rdeča nit prireditev za mlade. Ne manjka niti poučnih glasbeno-gledaliških performansov zunaj abonmajske ponudbe, če

izpostavimo le največkrat uprizorjenega *Od tišine do glasbe* Jureta Ivanušiča.

Leta 1968 je bil na pobudo pianista **Janka Šetince** in v sodelovanju z **dr. Sergejem Vrišerjem** pri Koncertni poslovalnici ustanovljen **Festival baročne glasbe**, ugledna mariborska prireditev z nekajdesetletno tradicijo, ki se je razvil iz večerov baročne glasbe v Mariborskem gradu. Ob njem in zanj je bil ustanovljen ansambel **Collegium musicum**, katerega zasedba se je priložnostno spreminjala, bila pa je vselej kakovostna, kakor sam festival, pri katerem je njegov idejni vodja Šetinc sodeloval kot čembalist.

Že v prvih tridesetih letih Filipičevega vodenja poslovalnice je tako koncertno življenje v Mariboru doživelo izrazit vzpon. Število koncertov se je iz leta v leto množilo, prav tako občinstvo, v mesto so prihajali izvrstni domači in tuji solisti, orkestri, komorne skupine. Kdor ni bil sam priča dogodkom, morda kar težko verjame, da sta leta 1955 v Mariboru nastopila Peter Pears in Benjamin Britten, leta 1956 Češka filharmonija, leta 1962 Godalni kvartet Gewandhaus iz Leipziga in da so v tem mestu že leta 1965 igrali Bamberški simfoniki, leta 1972 Moskvska in leta 1973 Leningrajska filharmonija pa Komorni orkester Zürich, Komorni orkester RTV Bruselj, Komorni orkester Pro arte

iz Münchna, Komorni orkester iz Toulousa, leto poprej Virtuosi da camera iz ZDA in leto kasneje Oktet Berlinskih filharmonikov. Prav tako so že leta 1956 na odru solirali Nikita Magalov, leta 1958 Dmitrij Baškurov, leta 1960 Kendal Taylor, leta 1972 Svjatoslav Richter, medtem ko je Igor Ozim stal med letoma 1947 in 1976 na odru kar dvajsetkrat, malo manj pogosto pa ostali slovenski in jugoslovanski virtuoz, orkestri in dirigenti. Seznam koncertnih programov in izvajalcev skozi sedemdesetletno produkcijo je izjemno dolg in bogat, zato ga težko v celoti navajamo.

Po nenadni Filipičevi smrti (1978) je njegovo delo osemnajst let uspešno nadaljevala **Metka Čurman** (do leta 1996), ki jo je na tem mestu do leta 2008 nasledila **Brigita Pavlič**. Z ambicioznim in menedžersko prodornim direktorjem Narodnega doma **Vladimirjem Rukavino** je poslovalnica dobila ustrežnejše prostore v Narodnem domu, s Pavličevo na čelu pa je pomnožila koncertne dogodke, spremenila zunanjo podobo, oglaševalsko strategijo, uvedla je komentarje pred koncerti, zanimive pogovore in pritegnila k pisanju komentarjev mlajše muzikološke moči (dr. Gregor Pompe, dr. Katarina Šter). Ob uspešnih vodjih so v programski politiki ali drugače s poslovalnico v njeni zgodovini sodelovali številni glasbeniki, dirigenti, glasbeni pedagogi, muzikologi, sponzorji

in ljubitelji glasbe. Med njimi so Vlado Golob, Samo Hubad, Aleksander Lajovic, Igor Ozim, mag. Branko Rajšter, Karmina Šilec, dr. Manica Špendal, dr. Darja Koter, Matej Svetel, mag. Stane Jurgec, Janko Šetinc, Uroš Lajovic, dr. Henrik Neubauer, Simon Robinson, Marko Letonja, Ivanka Mulec Ploj, Tjaša Krajnc, Urška Čop Šmajgert, Živa Ploj, Katja Kraševac, Maja Pirš in drugi.

Baročni festival se je leta 1994 preimenoval v **Glasbeni september** na pobudo Janka Šetinca, ki je sprva ostal njegov umetniški vodja. Čeprav je bil zamišljen kot »močno razširjen in izvajalsko okrepljen baročni festival«, se je od tega koncepta vse bolj oddaljeval. Nekaj let ga je za Šetincem programsko usmerjal Radovan Vlatković (2000–2002), potem pa programski svet Koncertne poslovalnice s Pavličevo na čelu. S spremembo imena in vsebine se je prekinila dolgoletna tradicija baročnega festivala, a se je začela nova, brez slogovne zamejenosti in z odprtostjo za raznolike ter sodobnejše vsebinske koncepte. Začel se je cikel prireditev, ki nas vsako leto preseneča z drugačno programsko zasnovo, z izbranimi, izjemnimi izvajalci, z novimi prizorišči, raritetami ter kakovostnim izborom glasbe, ki nemalokrat briše meje med vrstmi in gradi mostove do drugačne publike. Leta 2008 se je osamosvojil pod imenom **Festival Maribor**, od leta

Brigita Pavlič

Radovan Vlatković

Sodelavci Koncertne poslovalnice v letu 2012: Tadeja Kristovič, Milan Latin - Muso, Barbara Švrljuga Hergovich, Tina Vihar, David Braun in Gregor Čerič

Simfonični orkester Mariborske filharmonije, Paquito D'Rivera in Pablo Zinger (10. 12. 1999)

Orkester Slovenske filharmonije, Simfonični orkester Mariborske filharmonije, Slovenski komorni zbor, Zbor Consortium musicum, Zbor Opere SNG Maribor, Mladinski pevski zbor RTV Slovenija, Zbor Carmina Slovenica, Zbor Junior Carmina Slovenica, Domžalski komorni zbor in Hartmut Haenchen (8. 6. 2002)

Sinfonietta Cracovia in Krzysztof Penderecki (17. 2. 2007)

2014 pa deluje v koproducentnem sodelovanju z Narodnim domom Maribor. Vsako leto ponuja niz izjemnih »klasičnih« koncertnih dogodkov, vrhunskih izvedb in ekskluzivnih programov. Njegovo vsebino je več let krojil izjemen avstralski violinist, skladatelj in dirigent Richard Tognetti (2008–2012, 2014–2015). Po njegovi zaslugi in zaslugi Pavličeve je postal slovenska blagovna znamka mednarodnih razsežnosti in tisti presežek mesta, ki ga, podobno kot Carmina Slovenica, pripenja na »zvezdno nebo«, ne le da nam ga odstira.

Koncertna poslovalnica Maribor, na čelo katere je po Pavličevi prišla muzikologinja **Barbara Švrljuga Hergovich** in ki se je kadrovsko okrepila s producenti (poleg Tine Vihar še producentka Tadeja Kristovič, strokovni sodelavec za pripravo projektov Gregor Čerič in umetniški vodja za jazz in glasbe sveta David Braun), občinstvu še naprej skozi vse leto ponuja pestra glasbena doživetja v obliki treh ciklov (**Komornega, Orkestrskega, Cikla za mlade**), dodatnih zunajabonmajskih dogodkov in **Salona glasbenih umetnikov**, ki je sestavni del poletnega Festivala Lent in je namenjen predvsem mladim mariborskim glasbenikom. Če je bila v prvih desetletjih delovanja poslovalnice izmenjava slovenskih in jugoslovanskih umetnikov naše širše domovine pogostejša praksa, se je to v času po

slovenski osamosvojitvi bistveno spremenilo. V ospredje ponudbe so prišla zvezdniška imena tako svetovne kot slovenske glasbene scene, težišče pa se je od vokalne premaknilo k instrumentalni glasbi.

V času Pavličeve in njene naslednice so najbolj ostali v spominu nastopi Paquita D'Rivera in Roseanne Vitro ter Lala Schifrina z Mariborsko filharmonijo, izvedba Mahlerjeve *Simfonije tisočev* v sodelovanju med Mariborsko in Slovensko filharmonijo, orkester Marijinega gledališča iz Sankt Peterburga pod taktirko legendarnega Valerija Gergijeva, Sinfonietta Cracovia s Krzysztofom Pendereckim, Avstralski komorni orkester z Richardom Tognettijem in Markom Padmorjem, nastopi RSO Frankfurt in Paava Järvija, Simfoničnega orkestra Nove Zelandije s Hilary Hahn, Moskovskih solistov z Jurijem Bašmetom, Kremerate Baltice in Miše Majskega, Academy of St. Martin in the Fields, Angleškega komornega orkestra z Julianom Rachlinom ter Češke filharmonije, ki je po šestinštiridesetih letih v Mariboru ponovno nastopila v letošnji sezoni. Ob gostovanjih znamenitih komornih sestavov in posameznikov, kot so Trio di Milano, Trio Hantai, Slokar Brass Trio, Ensemble Sándor Végh, Godalni kvartet iz Leipziga, Državni godalni kvartet Nove Zelandije, Viktor Tretjakov, Jurij Bašmet, Natalia

Gutman in Vasilij Lobanov in Kvartet Borodin, ter solistov Dubravke Tomšič Srebotnjak, Marjane Lipovšek, Irene Grafenauer, Midori, Daga Jensna, Davida Finckla, Gerarda Lesneja, Mateja Bekavca, Bernarde Fink in Anthonyja Spirija, Christiana Gerhaherja in Gerolda Huberja, Nicolasa Altstaedta ... je tu le nekaj zvezdniških imen klasične glasbe in vrhuncev delovanja Koncertne poslovalnice Maribor, ki nam že vsa leta od ustanovitve niza koncertne dogodke v neskončno biserno ogrlico enkratnih glasbenih doživetij in spominov.

Slavljenki, celotni ekipi Narodnega doma, njenim nekdanjim in sedanjim producentom, imenovanim in neimenovanim sodelavcem ter vodjem ob čestitke k visokemu jubileju pripenjamo željo, da jim tudi v bodoče ne zmanjka novih idej, energije in finančnih sredstev, s katerimi se zamisli lahko uresničijo. Najpomembnejše pa so sanje. Tiste, ki nad mestom razpnejo »zvezdno nebo«. Sanje o lepem in neskončnem, ki kreirajo svet, odkar obstaja, in brez katerih ne bi bilo zvezd ne na nebu ne na koncertnih odrih.

Mag. Karmen Salmič Kovačič je muzikologinja in bibliotekarka, skrbnica glasbene in filmske zbirke ter strokovna referentka za glasbo in film v Univerzitetni knjižnici Maribor. Je avtorica številnih razstav, strokovnih in znanstvenih prispevkov ter projektov. S Koncertno poslovalnico Maribor sodeluje že vrsto let, med drugim je štiri sezone redno pisala komentarje h koncertnim dogodkom. Raziskuje predvsem slovensko orkestralno glasbo prve polovice 20. stoletja.

Godalni kvartet Tokio (8. 5. 2012)

Radijski simfonični orkester iz Frankfurta
in Paavo Järvi (17. 5. 2009)

Simfonični orkester Nove Zelandije, Hilary Hahn
in Pietari Inkinen (4. 11. 2010)

Gerold Huber in Christian Gerhaher
(18. 4. 2012)

Češka filharmonija in Jiří Bělohlávek
(26. 2. 2016)

Miša Majski (29. 2. 2012)

Sol Gabetta in Filharmonični orkester BBC (11. 5. 2012)

Camerata Salzburg in sir Roger Norrington (13. 11. 2014)

Viktor Tretjakov, Vasilij Lobanov, Jurij Bašmet in Natalia Gutman (14. 4. 2008)

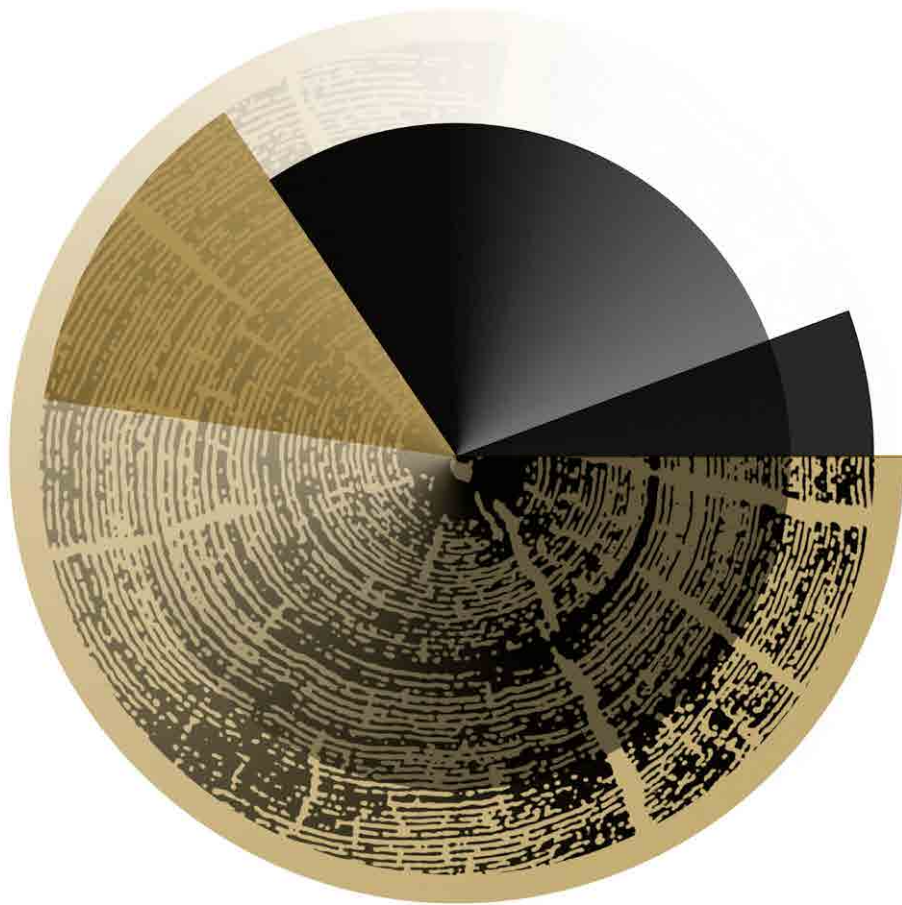
Julian Rachlin in Angleški komorni orkester (24. 4. 2015)

Anthony Spiro in Bernarda Fink (18. 2. 2011)

Benjamin Schmid, Aleksandar Madžar, Ilja Gringolts in Nicolas Altstaedt (13. 10. 2014)

NEKAJ KONCERTNIH POUDARKOV

iz zgodovine
Koncertne poslovalnice

Orkester Tržaške filharmonije,
 dirigent **Jakov Cipci;**
Giusto Capponi, viola
 18. 3., Dvorana Union*

** Prvi koncert v organizaciji
 Koncertne poslovalnice Maribor.*

Antonio Janigro, violončelo;
Marijan Lipovšek, klavir
 17. 1., Dvorana Union

**Simfonični orkester
 Mariborske filharmonije***,
 dirigent **Demetrij Žebre**
 13. 3., Dvorana Union

** Prvi koncert Mariborske
 filharmonije.*

1946

1947

1948

1949

1950

Igor Ozim*, violina;
Hilda Domazetovič-Horak, klavir
 23. 5., Kazinska dvorana

** Prvi nastop Igorja Ozima v organizaciji
 Koncertne poslovalnice.*

**Orkester Radia Ljubljana,
 Maribor in Slovensko Primorje,**
 dirigent **Samo Hubad**
 15. 12., Dvorana Union

Dubravka Tomšič*, klavir
 17. 3., Kazinska dvorana

** Pozneje slovita pianistka
 je nastopila pri nas že kot
 osemletna deklica.*

**Državni simfonični
 orkester iz Zagreba,**
 dirigent **Milan Horvat;**
Ivan Pinkava, violina;
Juraj Hus, flavta;
Milan Horvat, klavir
 13. 6., Dvorana Union

1951–1960

Anton Dermota, tenor;
Hilda Dermota, klavir
7. 11., Kazinska dvorana

**Večer klasičnih indijskih
plesov lilavati in anura**
24. 7., Dvorana Union

Peter Pears, tenor;
Benjamin Britten, klavir
22. 11., Kazinska dvorana

— 1951 —

— 1952 —

— 1953 —

— 1954 —

— 1955 —

Slovenski komorni trio
(Nada Jevdjenijević-Brandl, violina;
Oton Bajde, violončelo;
Marijan Lipovšek, klavir)
7. 2., Kazinska dvorana

Godalni orkester Zagrebških solistov;
Antonio Janigro, dirigent in violončelo;
Vladimir Ruždjak, bariton
23. 3., Kazinska dvorana

Češka filharmonija,
dirigent **Karel Ančerl**
10. 4., Dvorana Union

Münchenski komorni ansambel
9. 4., Kazinska dvorana

Simfonični orkester
Mariborske filharmonije,
dirigent **Janez Komar;**
Kendal Taylor, klavir
11. 4., Dvorana Union

Simfonični orkester
Mariborske filharmonije,
dirigent **Volker Wengenheim;**
Franc Grasselli, flavta
7. 3., Dvorana Union

1956

1957

1958

1959

1960

Simfonični orkester
Mariborske filharmonije,
dirigent **Jakov Cipci;**
André Navarra, violončelo
3. 4., SNG Maribor

Kim Borg, bas bariton;
Pavel Šivic, klavir
9. 10., Kazinska dvorana

Slovenski solisti,
dirigent **Karlo Rupel;**
Albert Dermelj, violina;
Zdravko Kobenzl, violina;
Čenda Šedlbauer, violončelo;
Boris Čampa, flavta
24. 2., Kazinska dvorana

1961–1970

Adam Harasiewicz, klavir
9. 11., Dvorana Union

Orkester Slovenske filharmonije,
dirigent **Bogo Leskovic**;
Jörg Demus, klavir
28. 3., Dvorana Union

Bamberški simfoniki,
dirigent **Joseph Keilberth**
2. 2., Dvorana Union

Aldo Ciccolini, klavir
12. 2., Dvorana Union

1961

1962

1963

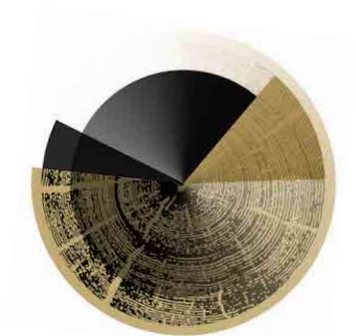
1964

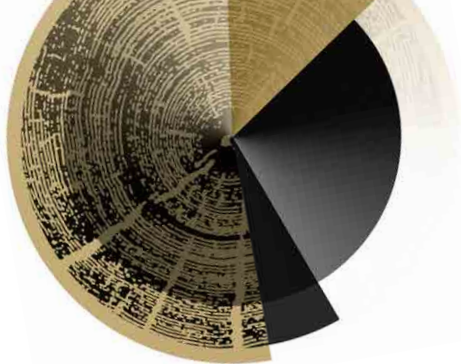
1965

Godalni kvartet Gewandhaus
19. 11., Kazinska dvorana

**Bachov orkester –
Ansambel orkestra
Gewandhaus iz Leipziga**
8. 1., Dvorana Union

Češka filharmonija,
dirigent **Vaclav Neumann**;
Ladislav Jasek, violina
24. 9., Dvorana Union

John Ogdon, klavir
7. 10., Dvorana Union

Praški komorni solisti,
dirigent **Eduard Fischer**;
Milan Vitek, violina;
Vaclav Junek, viola
14. 2., Dvorana Union

**Studio Komorni orkester
iz Hannovra**,
dirigent **Klaus Bernbacher**;
Sretna Pavičič, klavir
20. 3., Dvorana Union

Natalija Gutman, violončelo;
Elena Rihntner, klavir
4. 3., dvorana Umetnostne
galerije Maribor

Češka filharmonija,
dirigent **Vaclav Neumann**
31. 3., Dvorana Union

Kvartet Borodin
4. 12., Dvorana Union

1966

1967

1968

1969

1970

Zbor dunajskih dečkov;
Albert Anglberger, zborovodja
4. 10., Dvorana Union

**Češki filharmonični zbor in Simfonični
orkester Slovenske filharmonije**,
dirigent **Ciril Cvetko**; **Josef Veselka**,
zborovodja; **Vanda Gerlovič**, sopran;
Vera Soukupova, mezzosopran;
Beno Blachut, tenor; **Tomislav Neralić**, bas
10. 12., Dvorana Union*

* *Spored: Antonín Dvořák, Stabat mater*

**Komorni zbor Akademije
za glasbo iz Gradca**;
Karl Ernst Hoffmann, zborovodja
19. 5., Viteška dvorana*

* *Prvi koncert Festivala baročne glasbe.*

Collegium musicum Maribor
(Eva Novšak Houška, mezzosopran;
Božo Rogelja, oboa; Ivan Pal, violina;
Vlado Požar, violončelo;
Janko Šetinc, čembalo)
29. 9., Viteška dvorana*

* *Prvi nastop ansambla Collegium musicum Maribor.*

1971–1980

**Komorni orkester
Moskovske filharmonije,**
dirigent **Rudolf Baršaj**
20. 10., Dvorana Union

Leningrajska filharmonija,
dirigent **Neeme Järvi**;
Viktorija Postnikova, klavir
2. 10., Dvorana Union

**Moskovski državni
simfonični orkester,**
dirigentka **Veronika Dudarova**;
Farhad Badajbejli, klavir
10. 1., Dvorana Union

— 1971 —

— 1972 —

— 1973 —

— 1974 —

— 1975 —

**Festivalski godalni orkester
iz Luzerna,**
dirigent **Rudolf Baumgartner**;
Vladimir Škerlak, violina;
Ken Yasuda, violončelo
24. 2., Dvorana Union

Svjatoslav Richter, klavir
2. 3., Dvorana Union

Moskovska filharmonija,
dirigent **Kiril Kondrašin**
22. 8., Dvorana Union

**Nacionalni komorni
orkester iz Toulousa;**
George Armand, violina;
Oreste Jordano, violina
23. 1., Dvorana Union

**Oktet Berlinskih
filharmonikov**
19. 4., Dvorana Union

**Simfonični orkester
Radia Stuttgart,**
dirigent **Sergiu Celibidache**
17. 3., Dvorana Union

Heinrich Schiff, violončelo;
Aci Bertoncej, klavir
6. 3., Dvorana Union

**Simfonični orkester
BBC London,**
dirigent **Charles Mackerras**;
Felicity Palmer, sopran
17. 5., Dvorana Union

Komorni Orkester Franza Liszta,
dirigent **Janos Rolla**
14. 3., Dvorana Union

1976

1977

1978

1979

1980

**Simfonični orkester
RTV Ljubljana,**
dirigent **Vasilij Sinajski**;
Aci Bertoncej, klavir
13. 4., Dvorana Union

Lazar Berman, klavir
28. 5., Dvorana Union

Leningrajska filharmonija,
dirigent **Aleksandar Dmitrijev**;
Lev Mihajlov, trobenta;
Vladimir Krajnjev, klavir
29. 8., Dvorana Union

L'Ensemble Orchestral de Paris,
dirigent **Jean-Pierre Wallez**;
Maurice André, trobenta
24. 11., Dvorana Union

1981–1990

Komorni orkester gledališča Bolšoj,

dirigent **Jurij Simonov**;
Sergej Giršenko, violina;
Jurij Torčinski, violina;
Giorgij Panjuškin, violina;
Dimitrij Miller, violončelo;
Evgenija Čeplahova, čembalo
23. 1., Dvorana Union

Državna filharmonija Porenje–Pfalška,

dirigent **Leif Segerstam**;
Heidrun Ankersen, alt
25. 5., Dvorana Union

Orkester Slovenske filharmonije,

dirigent **Uroš Lajovic**;
Ivo Pogorelić, klavir
24. 3., Dvorana Union

1981

**Simfonični orkester
RTV Ljubljana,**
dirigent **Mariss Jansons**;
Vladimir Malinin, violina
26. 3., Dvorana Union

Ivo Pogorelić, klavir
28. 6., Dvorana Union

1982

1983

**Solisti orkestra
gledališča Bolšoj,**
dirigent **Aleksander Lazarev**
19. 4., Dvorana Union

1984

1985

Simfonični orkester ORF Dunaj,
dirigent **Lothar Zagrosek**;
Leonid Brumberg, klavir
7. 3., Dvorana Union

**Simfonični orkester Ministrstva
za kulturo Sovjetske zveze,**
dirigent **Genadij Roždestvenski**;
Aleksandar Subteli, violina
9. 6., Dvorana Union

Moskovski virtuoz;
Vladimir Spivakov,
dirigent in violina
24. 10., Dvorana Union

**Simfonični orkester
iz Novosibirska,**
dirigent **Arnold Kac**;
Aleksander Šustin, violina
13. 5., Dvorana Union

**Akademski simfonični orkester
Moskovske filharmonije,**
dirigent **Nikolaj Aleksejev**;
Aleksander Rudin, violončelo
4. 10., Dvorana Union

**Simfonični orkester
iz Novosibirska,**
dirigent **Andrej Borejko**;
Anton Mordasov, klavir;
Anton Barahovski, violina
7. 11., Dvorana Union

1986

1987

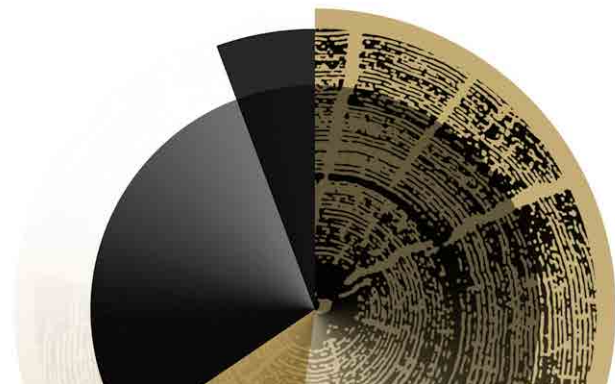
1988

1989

1990

Sofijski solisti,
dirigent **Plamen Djurov**;
Stanko Arnold, trobenta
26. 3., Dvorana Union

Litovski komorni orkester,
dirigent **Saulius Sondeckis**;
Judita Leitaite, sopran
13. 4., Dvorana Union

1991–2000

Freiburški baročni orkester,
dirigent **Thomas Hengelbrock;**
Petra Müllejans, violina
23. 4., Kazinska dvorana

Simfonični orkester
Opere in baleta SNG Maribor,
dirigent **Pavle Dešpalj;**
Srečko Kovačič, klarinet
2. 6., Dvorana Union

Simfonični orkester
Mariborske filharmonije,
dirigent **Marko Letonja;**
Michael Martin Kofler, flavta
10. 3., Dvorana Union

— 1991 —

— 1992 —

— 1993 —

— 1994 —

— 1995 —

Stefan Vladar, klavir
14. 4., Kazinska dvorana

Simfonični orkester
Mariborske filharmonije,
dirigent **Samo Hubad;**
Igor Ozim, violina
15. 4., Dvorana Union*

** Koncert ob zaključku umetniške
poti Sama Hubada.*

Moskovska filharmonija,
dirigent **Vasilij Sinajski;**
Monika Leskovar, violončelo
11. 10., Dvorana Union

Albrecht Mayer, oboa;
Miloš Mlejnik, violončelo;
Aleksandar Milošev, viola;
Matthias Buchholz, viola;
Gorjan Košuta, violina;
Romeo Drucker, violina;
Mate Bekavac, klarinet;
Janko Šetinc, klavir;
Darko Kovačič, kontrabas
13. 9., Kazinska dvorana

**Simfonični orkester
Mariborske filharmonije**,
dirigent **Pablo Zinger**;
Brenda Feliziana, sopran;
Paquito D'Rivera, alt saksofon in klarinet;
Diego Urcola, trobenta;
Dario Eskenazi, klavir;
Oscar Stagnaro, bas;
Mark Walker, bobni
8. 7., Velika dvorana SNG Maribor

**Simfonični orkester
Mariborske filharmonije**;
Lalo Schifrin, dirigent in klavir;
Aleš Avbelj, klavir;
Ratko Divjak, bobni;
Borut Zagoranski, akordeon
15. 12., Velika dvorana SNG Maribor

1996

1997

1998

1999

2000

Igor Ozim, violina;
Alan Brown, klavir
21. 4., Kazinska dvorana

**Simfonični orkester
Mariborske filharmonije**;
Pablo Zinger, dirigent in klavir;
Paquito D'Rivera, klarinet in saksofon;
Gustavo Tavares, violončelo
10. 12., Velika dvorana SNG Maribor

2001–2007

Orkester Slovenske filharmonije, Simfonični orkester Mariborske filharmonije, Slovenski komorni zbor, Zbor Consortium musicum, Zbor Opere SNG Maribor, Mladinski pevski zbor RTV Slovenija, Zbor Carmina Slovenica, Zbor Junior Carmina Slovenica, Domžalski komorni zbor,
dirigent **Hartmut Haenchen; Rita Cullis**, sopran; **Henrieta Lednarova**, sopran;
Mateja Arnež-Volčanšek, sopran; **Julia Bernheimer**, alt; **Mirjam Kalin**, alt;
Wolfgang Milgramm, tenor; **Jože Vidic**, bariton; **Anatoli Kotscherga**, bas
8. 6., Dvorana Tabor, Maribor*

* *Spored: Gustav Mahler, Simfonija št. 8 – »Simfonija tisočev«*

Orkester Marijinega gledališča iz St. Peterburga, dirigent **Valerij Gergijev**
25. 9., Velika dvorana SNG Maribor

2001

Simfonični orkester Mariborske filharmonije,

dirigent **Kiril Petrenko; Stanko Arnold**, trobenta; **Anton Grčar**, trobenta;

Boštjan Lipovšek, rog; **Stanko Vavh**, pozavna; **Darko Rošker**, tuba

12. 1., Dvorana Union

Simfonični orkester Mariborske filharmonije, Zbor Opere SNG Maribor, Akademski zbor Ivan Goran Kovačič,

dirigent **Marko Letonja; Robert Mracsek**, zborovodja; **Luka Lukšič**, zborovodja;

Cecilia Maria Laponi, sopran; **Dunja Vejzović**, mezzosopran; **Francisco Araiza**, tenor; **Ned Barth**, bas

11. 5., Velika dvorana SNG Maribor*

* *Spored: Giuseppe Verdi, Rekvjem*

Münchenski simfoniki,

dirigent **Clemens Magnus; Arabella Steinbacher**, violina

17. 11., Dvorana Union

2002

**Simfonični orkester
Mariborske filharmonije,**
dirigent **Lalo Schifrin;**
Dennis McNeil, tenor;
Jose Medina, tenor;
Eduardo Villa, tenor
11. 12., Velika dvorana SNG Maribor

Brucknerjev orkester iz Linza,
dirigent **Dennis Russel Davies;**
Maki Namekawa, klavir
10. 5., Dvorana Union

**Ansambel violončelistov
festivala Strings only!,**
dirigent **Valter Dešpalj;**
Miša Majski, violončelo
13. 11., Dvorana Union

Sinfonietta Cracovia,
dirigent **Krzysztof Penderecki**
17. 2., Dvorana Union

2003

2004

2005

2006

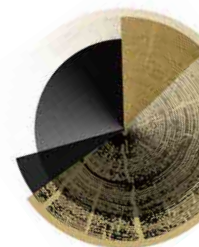
2007

**Komorna zasedba
Mariborske filharmonije;**
Igor Ojstrah, dirigent in violina;
Natalia Zertsalova, klavir
21. 5., Dvorana Union

Kvartet Kronos
10. 9., Velika dvorana
Narodnega doma Maribor

Kraljeva flamska filharmonija,
dirigent **Philippe Herreweghe**
25. 1. 2006, Dvorana Union

Avstralski komorni orkester;
Richard Tognetti, umetniški
vodja in koncertni mojster;
Dawn Upshaw, sopran;
Tania Frazer, oboa
19. 5., Dvorana Union

2008–2016

**Radijski simfonični
orkester Frankfurt,**
dirigent **Paavo Järvi**
17. 5., Dvorana Union

Bernarda Fink, mezzosopran;
Anthony Spiri, klavir
18. 2., Dvorana Union

2008

Viktor Tretjakov, violina; **Jurij Bašmet**, viola;
Natalija Gutman, violončelo; **Vasilij Lobanov**, klavir
13. 4., Dvorana Union

Camerata Salzburg;

Richard Tognetti, dirigent in violina;

William Barton, didžeridu; **Katie Noonan**, vokal; **Mahala Rai Banda**;
Joseph Tawadros, arabska lutnja; **James Tawadros**, egipčanska tolkala;
James Crabb, akordeon; **Boris Berezovski**, klavir; **Tina Žerdin**, harfa;
Alexandru-Mihai Bota, viola; **Gejza Jurth**, viola
4. 9., Dvorana Union*

* Otvoritveni koncert prve edicije Festivala Maribor.

2009

2010

2011

**Simfonični orkester
Nove Zelandije,**
dirigent **Pietari Inkinen**;
Hilary Hahn, violina
14. 11., Dvorana Union

Kremerata Baltica;

Miša Majski, violončelo

29. 2., Dvorana Union

Christian Gerhaher, bariton;

Gerold Huber, klavir

18. 4., Dvorana Union

Filharmonični orkester BBC,

dirigent **Juanjo Mena;**

Sol Gabetta, violončelo

11. 5., Dvorana Union

Academy of St. Martin in the fields;

Xavier de Maistre, harfa

13. 2., Dvorana Union

Nicolas Altstaedt, violončelo;

Benjamin Schmid, violina;

Ilja Gringolts, violina;

Aleksandar Madžar, klavir

13. 10., Dvorana Union

Češka filharmonija,

dirigent **Jiří Bělohlávek**

26. 2. Dvorana Union

2012

2013

2014

2015

2016

Sinfonietta iz Amsterdama;

Martin Fröst, klarinet

24. 4., Dvorana Union

Britten Sinfonia;

Pekka Kuusisto, vodja in violina;

Mark Padmore, tenor;

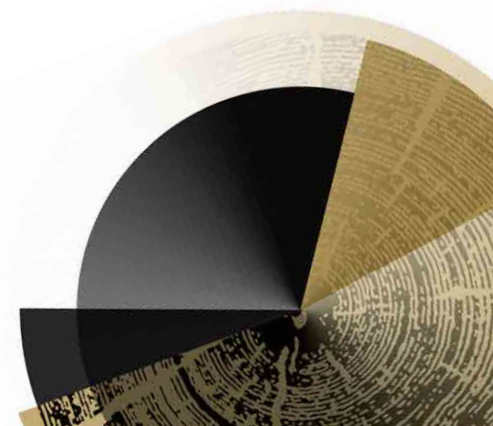
Stephen Bell, rog

3. 10., Dvorana Union

Angleški komorni orkester;

Julian Rachlin, vodja in violina

24. 4., Dvorana Union

ODTISI GLASBE

Razstava fotografij s koncertov v organizaciji Koncertne poslovalnice iz let 1946–2016

Tadeja Kristovič,
producentka Koncertne poslovalnice

Sedemdeset let nazaj, z začetki že nekaj mesecev po drugi svetovni vojni. V razburkanih časih, v negotovih pogojih. A z veliko entuziazma, močno željo, odlično organizacijo in zmeraj s prijaznostjo in gostoljubjem. Tako se prične uspešna muzikalna zgodba našega mesta.

Vodilo pri pripravljanju razstave ob sedemdesetletnici je bilo preprosto: prikazati smo želeli tiste najpomembnejše mejnike, dogodke, doživetja, ki so se najmočneje vtisnili v spomin obiskovalcem, nastopajočim ter organizatorjem. A ideja se je izkazala za vse kaj drugega kot enostavno, saj je bilo treba izbirati med številnimi glasbenimi dogodki (2435 dogodkov s 1273 solisti in 503 dirigenti; 1075 komornih, 671 orkestrskih, 202 vokalna koncerta, 318 predstav in koncertov za mlade, 83 jazz koncertov, 23 plesnih predstav ter 2 operi in 1 opereta), razen tega pa na podlagi obstoječega gradiva ocenjujemo, da je bilo v štiridesetih letih delovanja Glasbene mladine Maribor izvedenih še 1380 dogodkov za mlade.

Poleg izjemnega arhivskega nabora koncertnih listov in brošur, katalogov ter programskih knjižic smo raziskovali tudi novinarske zapise, uradne dokumente, zapisnike, plane dela in poročila o delovanju poslovalnice, osebno korespondenco z glasbeniki in partnerskimi inštitucijami, ohranjene promocijske materiale, fotografski arhiv, posnetke koncertov ter številno drugo arhivsko gradivo. Žal so nekatera področja ali obdobja delovanja arhivsko slabše zabeležena, predvsem dogodki Glasbene mladine Maribor so za seboj pustili izjemno pomanjkljivo popisano dogajanje, prav tako je skromen fotografski nabor iz obdobja prvih treh desetletij delovanja poslovalnice.

A spomini, ki jih je za seboj pustila glasba, so močnejši od vsakega arhiva. Tudi ti so ključno prispevali k temu, da smo se odločili za razgrnitev

zgodbe Koncertne poslovalnice po štirih vsebinskih in časovnih sklopih.

Prvi sklop predstavlja začetke poslovalnice, prvih dvajset let, v katerih so imele glavno besedo domače vokalne in inštrumentalne zasedbe, ustanovitve in uspešno delovanje Mariborske filharmonije v času od leta 1950 do leta 1965 ter ustanovitelj poslovalnice in njen prvi vodja, Ferdo Filipič. Prvo obdobje vključuje tudi enega največjih biserov sedemdesetih let, prav neverjetni glasbeni dogodek leta 1955, ko sta v Mariboru nastopila skladatelj in pianist Benjamin Britten ter tenor Peter Pears. V tem obdobju je Koncertna poslovalnica v Mariboru že gostila nekatere največje slovenske talente, denimo (8-letno) pianistko Dubravko Tomšič (l. 1949), violinista Igorja Ozima (l. 1947) in dirigenta Sama Hubada (l. 1946).

Drugi sklop prikazuje razcvet mednarodnega delovanja poslovalnice, gostovanja velikih tujih imen, orkestrrov, dirigentov in glasbenikov, ki so že takrat veljali za velikane mednarodne glasbene scene. Med najzanimivejšimi gosti sta zagotovo pianist Svjatoslav Richter (l. 1972) in dirigent Sergiu Celibidache (l. 1976). Ob tujih nastopajočih se je pričela pisati tudi uspešna domača zgodba, saj je bil leta 1969 organiziran prvi Festival baročne glasbe; tu je svoje delovanje pričela domača zasedba Collegium musicum Maribor, katere glavna pobudnika in gonilni sili sta bila dr. Sergej Vrišer in pianist Janko Šetinc. Žal pa se je v tem obdobju poslovil prvi mož poslovalnice, Ferdo Filipič. Njegovo mesto je prevzela Metka Čurman, ki je ostala ravnateljica poslovalnice vse do leta 1996.

Tretje obdobje so zaznamovala politično turbulentna devetdeseta leta in skok osamosvojene Slovenije v novo tisočletje. V skladu z novimi časi so se spreminjali tako umetniški koncepti kot tudi poslovalnica: pričele so se

KONCERTNA POSLOVALNICA MARIBOR

priredi v petek, dne 12. aprila 1946, ob 20. uri
v dvorani TD Maribor (Union)

**PRVI VOKALNI
KONCERT
PO OSVOBOJENJU**

Nastopi

**PEVSKI ZBOR GLASBENE MATICE
V MARIBORU**

Na sporedu so partizanske, narodne in umetne pesmi
v mešanem in moškem zboru

Dirigent: Pec Šegula

Vstopnina: Sedeži v parterju od 15° do 30° Din, sedeži na balkonu 20° Din,
stojišča 10° Din, dijaki in vojakl 5° Din

Predprodaja vstopnic pri „Putniku“ in upravi „Vesnika“

Plakat
za prvi
vokalni
koncert po
osvoboditvi
(12. 4. 1946)

pisati nove zgodbe. Koncertna poslovalnica je leta 1992 organizacijsko prešla pod novoustanovljeni Narodni dom Maribor. Festival baročne glasbe se je po 25 edicijah prelevil v Glasbeni september, katerega idejni oče in vodja je bil pianist Janko Šetinc, vodenje poslovalnice pa je prevzela Brigita Pavlič. Na novo, po osemindvajsetih letih premora, je bila spet ustanovljena Mariborska filharmonija. Zdaj so se na mariborskih odrih ob boku domačih glasbenikov pojavljali tudi mnogi izjemni glasbeniki, ki so neredko izhajali iz povsem neklasičnih vod. Prirejali so koncerte na Festivalu Lent, ki je popeljal glasbo ven iz dvoran, na rečno obrežje in v stari del mesta ter pritegnil k nam ustvarjalce, kot sta Stephane Grappelli in Paquito D'Rivera.

Zadnje, četrto obdobje, za katero smo imeli na voljo največ gradiva, riše sliko zadnjih nekaj let. V tem času smo gostili še posebno veliko slovitih svetovnih orkestrrov (Češka filharmonija, Angleški komorni orkester, Radijski simfonični orkester Frankfurt, Academy of St. Martin in the fields itd.), dirigentov (Paavo Järvi, sir Roger Norrington, Jonathan Nott idr.), solistov (Hilary Hahn, Julian Rachlin, Xavier de Maistre, Christian Gerhaher idr.) ter komorne zasedbe, ki privabljajo tudi najbolj kritično občinstvo velikih glasbenih prestolnic (Kronos kvartet, Godalni kvartet Tokio in Borodin itd.). To obdobje razen tega zaznamuje ustanovitev Festivala Maribor, ki je leta 2008 izšel iz Glasbenega septembra in pod umetniškim vodstvom skladatelja, dirigenta in violinista Richarda Tognettija na novo postavil svoje umetniške temelje.

Dodatno poglobljanje v zgodovino Koncertne poslovalnice in v njene najzanimivejše zgodbe omogoča bralni kotichek na razstavi, v katerem smo pripravili dva albuma z izborom najzanimivejših časopisnih zapisov o njenem koncertnem in organizacijskem delovanju. Že samo u

preletom naslovov dobimo občutek, kako pomembni so bili ti dogodki za kulturno že tako bogato mesto.

In nenazadnje, kot izjemno dragocen »stranski produkt« je pri pripravih za razstavo nastala bogata digitalna knjižnica, ki vsebuje vse koncertne liste, programske knjižice in brošure, ki jih je izdala Koncertna poslovalnica. Ta obsežni nabor, ki šteje kar 2142 dokumentov, bo predvidoma do konca leta 2016 v celoti objavljen v spletnem arhivu na spletni strani Narodnega doma Maribor. Hkrati pripravljamo programsko posodobitev in nadgradnjo arhiva: vsak zapis v bazi bo dobil digitalno verzijo pripadajočega koncertnega lista oziroma programske brošure.

Ob brskanju po prašnih škatlah, skrbno urejenih mapah in prepolnih policah smo odkrili marsikaj zanimivega, kar na koncu ni našlo svojega mesta v razstavi. Med presenečanju je, recimo, koncert Tria Santa Kruz, o katerem smo izvedeli, da je leta 1963 na stadion Branik privabil kar 2400 obiskovalcev. Našli smo časopisno napoved za vokalni koncert na vrtu Doma JLA leta 1954 (stavba današnjega Narodnega doma) ter mnoge oglase v koncertnih listih (že zdavnaj) propadlih mariborskih podjetij, ki jih prvič zasledimo pri dogodkih leta 1953 (Tovarna avtomobilov Maribor, Mariborska tekstilna tovarna, Tovarna Zlatorog Maribor, SGP Konstruktor, Trgovsko podjetje Merkur, Koloniale, Tkanina, Univerzal idr.). Tu so še sledovi o srčnem sprejemu Tržaške filharmonije v središču mesta ob prvem koncertu, marca 1946, ko so Mariborčani pozdravili Tržačane »z burnim vzklikanjem«, po trgu pa »je odmevalo kakor iz enega grla: Živelo bratstvo in enotnost Slovencev in Italijanov!« (*Vestnik*, 22. marec 1946). Pa o škripajočih novih stoli in dvorani Union, o nevzdržnih razmerah in večnih težavah s koncertnimi klavirji ter

Vstopnica za koncert
Svjatoslava Richterja 2. marca 1972

»Hvala za povabilo v to prečudovito dvorano – eno najboljših prizorišč za komorno glasbo, kar jih poznam.«
Christian Gerhaher (18. 4. 2012)

veselju ob pridobitvi novega klavirja, na primer tistega, ki sta ga leta 1992 izbrala pianista DUBRAVKA TOMŠIČ SREBOTNJAK in TOMAŽ PETRAČ. Tu so še novice o nenavadnih novih navadah oblačenja obiskovalcev na koncertih klasične glasbe; leta 1982 so tako zapisali: »Približno 180 cm visok možak krepke postave, srednjih let in lepo negovane brade je na ponedeljkovem koncertu zbujal vsesplošno pozornost številnih obiskovalcev, (...) na koncert je prišel namreč v vetrovki, gumijastih škornjih, s pohorskim klobukom in nahrbtnikom« (Večer, 31. 3. 1982).

Naš najljubši del pri pripravi razstave je bilo brskanje po srčnih zahvalah nastopajočih in osebnih posvetilih, ki pričujejo o navdušenju nad izjemno toplim mariborskim občinstvom, nad natančno in skrbno organiziranimi prireditvami ter zmeraj gostoljubnimi organizatorji.

Odtisi glasbe so tako ob zadnjem pritemem vijaku ob postavitvi dobili svojo končno, živo podobo, s tem pa nov pomen. Ne odpirajo namreč samo globokega vpogleda v to, kako pomembno je kulturno delovanje te institucije vedno bilo, temveč kažejo tudi, kako močno so se v ozadju prepletale zgodbe posameznikov, tako velikih ustvarjalcev, entuziastičnih prirediteljev kot tudi zmeraj čudovitega občinstva.

Razstava Odtisi glasbe vključuje 74 fotografij, 10 posvetil nastopajočih, 37 koncertnih listov, 16 plakotov ter nabor približno 200 časopisnih člankov oziroma kritik. Razstavo so pripravili Tadeja Kristovič, Katja Žižek in Špela Ribič (zasnova in priprava gradiva ter postavitve razstave), Neli Koletnik in Sabina Bračič (digitalizacija gradiva), Boris Črnič (grafična obdelava) ter tehnična ekipa Narodnega doma Maribor. Med 19. aprilom in 15. septembrom 2016 si jo lahko ogledate v predvorju Dvorane Union.

Obenem smo pripravili razstavo Maribor, prestolnica glasbe, ki je med 13. majem in 15. junijem 2016 na ogled na Trgu Leona Štuklja. Na dvajsetih city light plakatih je predstavljena zgodovina Koncertne poslovalnice skozi nekatera najodmevnejša ustvarjalska imena, ki so nastopila v Mariboru, prav tako so vključeni tudi vsi programski sklopi poslovalnice (Festival baročne glasbe, Glasbeni september, Festival Maribor, sodelovanje pri Festivalu Lent, Mariborska filharmonija, Glasbena mladina Maribor, jazz koncerti, koncerti za mlade, Orkestrski in Komorni cikel). Razstavo so pripravili Tadeja Kristovič (koncept, izbor gradiva, besedila), Mitja Visočnik (grafično oblikovanje) in Barbara Švrljuga Hergovich (strokovno svetovanje).

Spletni viri o Koncertni poslovalnici Maribor:

- **spletni arhiv vseh koncertov**, ki jih je organizirala Koncertna poslovalnica Maribor: <http://www.nd-mb.si/arhiv/arhiv-koncertne-poslovalnice/nc/1/>
- **arhiv sezon** Koncertne poslovalnice: <http://www.nd-mb.si/arhiv/arhiv-sezon/>
- **brošura, izdana ob 60. obletnici** Koncertne poslovalnice Maribor: <http://www.nd-mb.si/arhiv/60-let-koncertne-poslovalnice/>
- **najave dogodkov**: www.nd-mb.si

70 let Koncertne poslovalnice Narodnega doma Maribor

Izdal: **Kulturno-prireditveni center Narodni dom Maribor**

Zanj: **Vladimir Rukavina, direktor**

Uredila: **Barbara Švrljuga Hergovich**

Pomoč pri uredništvu: **Tadeja Kristovič**

Avtorji besedil: **Vladimir Rukavina, Barbara Švrljuga Hergovich, Gregor Pompe, Katarina Šter, Marjeta Čurman, Helena Meško, Karmen Salmič-Kovačič, Tadeja Kristovič**

Lektoriranje: **Monika Jerič**

Fotografije: **Saša Huzjak (s. 12), C. Hennerbichler (s. 18), arhiv Konservatorija za glasbo in balet Maribor (s. 26 in 27), Danilo Škofič (s. 32 spodaj), Igor Napast (s. 33 zgoraj), Borut Cvetko (s. 33 na sredini), Dejan Bulut (s. 33 spodaj, 36, 37, 38, 39, 58), Tina Pukšič (s. 34 zgoraj), Matej Kristovič (s. 34 spodaj), Ivan Vinovrški (s. 35 zgoraj), Nebojša Tejić (s. 35 na sredini), Damir Hladnič Brada (s. 37 desno), Pokrajinski arhiv Maribor (s. 57), Andrej Borko (s. 61) in arhiv Narodnega doma Maribor.**

Izbor slikovnega gradiva: **Tadeja Kristovič, Boris Črnič**

Oblikovanje: **Studio 8**

Naklada: **1000 izvodov**

Tisk: **Collegium Graphicum**

Kulturno prireditveni center Narodni dom Maribor

Ulica kneza Koclja 9, 2000 Maribor, Slovenija

www.nd-mb.si

Maribor, maj 2016

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

782(497.4Maribor)"1946/2016"

SEDEMDESET

70 let Koncertne poslovalnice Maribor :
1946-2016 / [avtorji besedil Vladimir Rukavina ...
[et al.] ; uredila Barbara Švrljuga Hergovich ;
fotografije Saša Huzjak ... et al.] . - Maribor :
Kulturno-prireditveni center Narodni dom, 2016

ISBN 978-961-285-288-7

1. Rukavina, Vladimir 2. Švrljuga Hergovich,
Barbara 3. Narodni dom (Maribor)
284936704

NARODNI DOM MARIBOR

Ulica Kneza Koclja 9
2000 Maribor, Slovenija

www.nd-mb.si

MESTNA OBČINA MARIBOR

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO